

PÁLYÁZAT

a Könyvtári Minőségi Díj elnyerésére

Tartalomjegyzék

Köszöntő	3
Digilabor – könyvtári alkotóműhely.....	5
1) A Digilabor.....	6
2) A Digilabor céljai, várt és elért eredmények.....	12
3) Használói és partneri vélemények	19
4) A Digilabor kapcsolódása a könyvtár stratégiájához	28
5) A Digilabor kapcsolódása a szervezet működéséhez	33
6) A Digilabor hatása a könyvtár egészére.....	37
7) A PDCA-elv érvényesülése a bevezetés és alkalmazás során.....	41
8) A Digilabor fenntarthatósága	48
BékésWiki – helyismereti közösségi tartalomfejlesztés	51
1) A BékésWiki.....	52
2) A BékésWiki céljai, várt és elért eredmények.....	57
3) Használói és partneri vélemények	67
4) A BékésWiki kapcsolódása a könyvtár stratégiájához	77
5) A BékésWiki kapcsolódása a szervezet működéséhez	79
6) A BékésWiki hatása a könyvtár egészére.....	82
7) A PDCA-elv érvényesülése a bevezetés és alkalmazás során.....	84
8) A BékésWiki fenntarthatósága	87
Önértékelés – 2020.....	90

Köszöntő

„Élj gazdaságosan, alkoss takarékosan, ne költsd erődét másra, csak a lényegesre.”

Márai Sándor: A lényegesről (Füveskönyv 161.)

A Békés Megyei Könyvtár adottságai, a szűkebb és tágabb környezetünk lehetőségei arra kényszerítenek, arra ösztönöznek, hogy az erőinket jól használjuk, hogy mindig a lényegesre koncentráljunk.

Mi lényeges a könyvtárban?

A hagyományos és az új típusú szolgáltatások fejlesztéséhez is a legfontosabb iránymutatás, hogy mire van igény, mit kérnek a könyvtárhasználók, hogy az olvasók mit tartanak lényegesnek.

A nyitott, tájékozott, munkájára is igényes könyvtáros szívesen tanul, folyamatosan tájékozódik, megtalálja azokat a megoldásokat, amelyek maga számára és partnerei számára is fontosak.

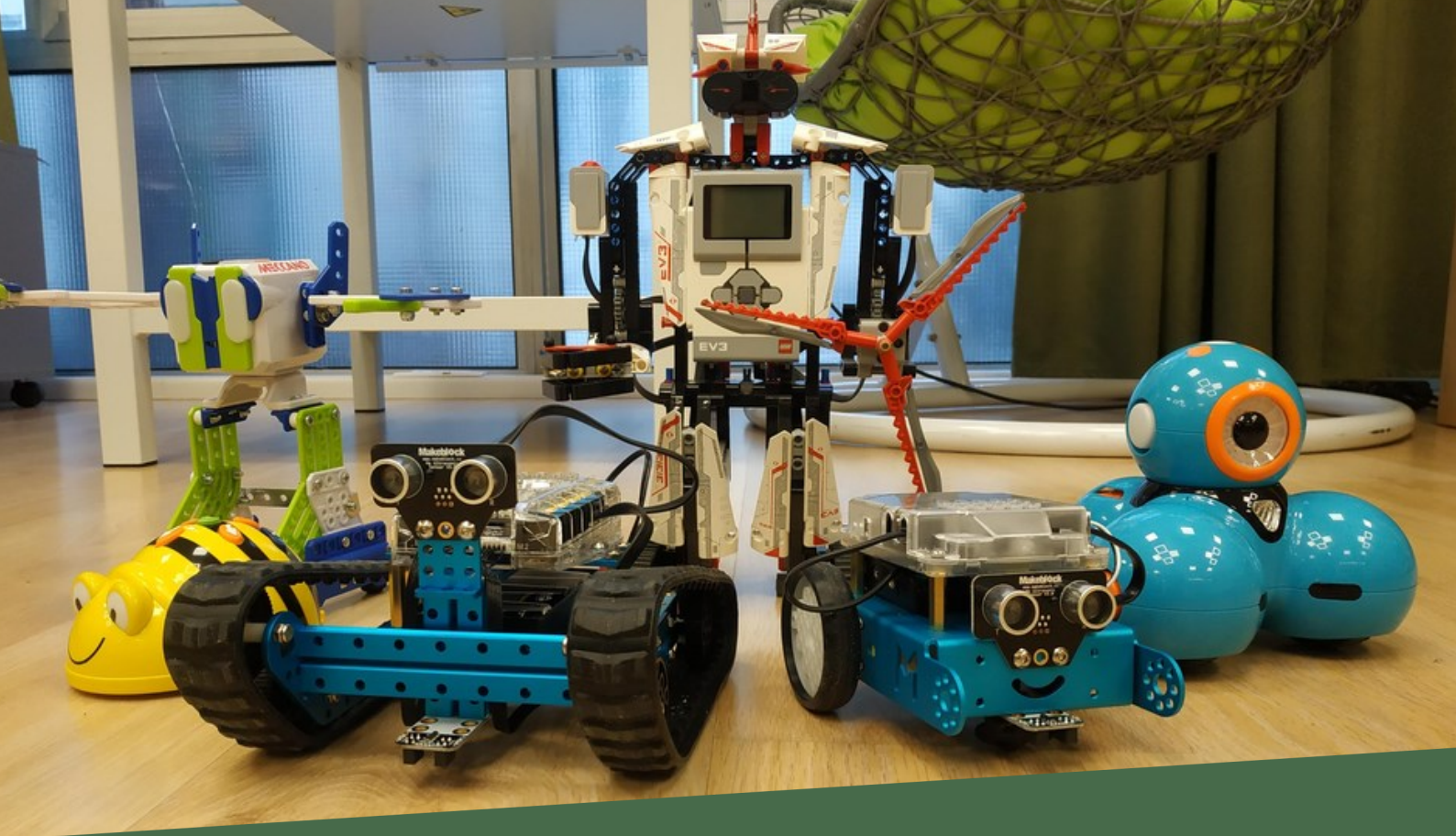
A pályázatban bemutatott mindkét innováció annak köszönhetően jött létre, hogy találtunk valamit, ami a könyvtáros és a könyvtárhasználó számára egyaránt lényeges.

A Digilabor, a közösségi alkotótér, még nem általános a hazai könyvtárakban, nem megszokott könyvtári tér. Egészen új kezdeményezés. Hisszük, hogy az információszerzés legfontosabb tere, a könyvtár, jó lehetőséget nyújt ahhoz, hogy a megszokott könyvtári dokumentumokra építve egészen új ismeretekre, tapasztalatokra, gyakorlatra lehessen szert tenni. Tapasztaljuk, hogy a könyvtárosok előtt új lehetőségeket nyit egy-egy új típusú program megszervezése. Tudjuk, hogy van igény a könyvtári makerspace-re.

A közösségi alapú helyismereti adatbázis építése a hagyományos könyvtári tevékenységekhez közel áll. A helyismereti, helytörténeti adatgyűjtés, tájékoztatás minden könyvtárban természetes. A Békés Megyei Könyvtárnak is van jelentős helytörténeti gyűjteménye, amire építve azt a használói igényt ki tudtuk elégíteni, ami a könyvtár épületében, helyben kutatást jelentett. A távoli elérést lehetővé tevő helyi adatbázisok építése sem újdonság. Innovációnk lényege a közösségi alapú fejlesztés, a partnereink minél szélesebb körű tevékeny bevonása. Nem pusztán javaslatot és véleményt kérünk, hanem közös alkotásra hívjuk az olvasókat, miközben olyan speciális ismereteket nyújtunk számukra, amelyeket más tevékenységeikben is hasznosítani tudnak.

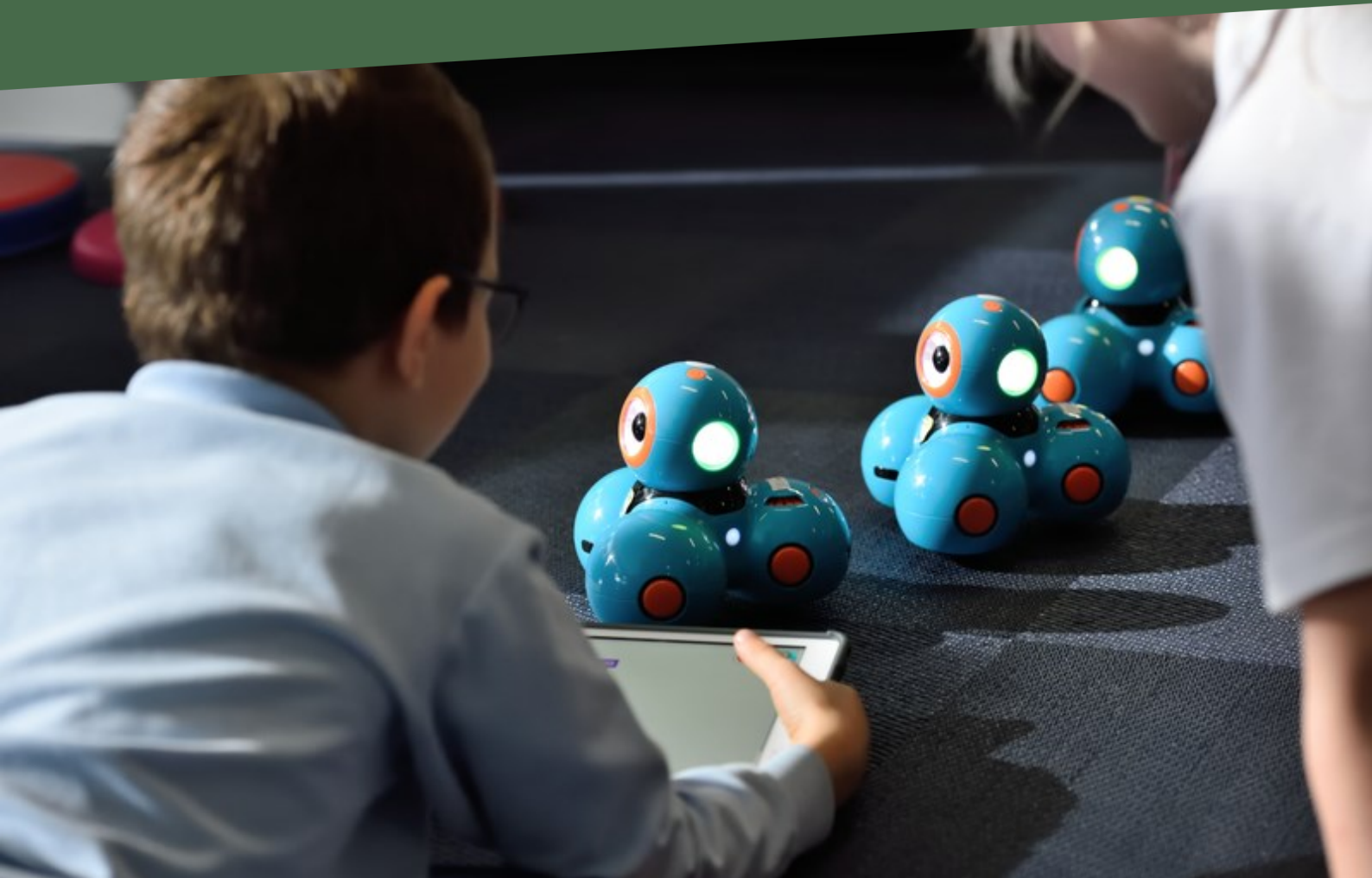
„Nemcsak műved van, az idő is van. S az időn belül meg van a te pillanatod, melyet nem szabad elmulasztani.”

Márai Sándor: A feladatról és a pillanatról (Füveskönyv 142.)

DIGILABOR

könyvtári alkotóműhely

1) A Digilabor

A Békés Megyei Könyvtár közösségi műhelye, a Digilabor, a magyar könyvtári rendszer első makerspace típusú szolgáltatása. A könyvtárak működését a használók és olvasók igényeinek kielégítése, az egyének és közösségek segítése, a tanulás támogatása jellemzi – életkortól és társadalmi helyzetétől függetlenül. A szakirodalom, a könyvtári szaksajtó valamint a gyakorlat is azt igazolja, hogy a 21. századi könyvtárakra egyre inkább jellemző a tudás- és információmegosztás, a tág értelemben vett tanulási lehetőségek biztosítása, a felfedezéshez és a kreatív tevékenységekhez helyszín kialakítása, közösségi terek megteremtése – mindezekkel a közösségi élet felkarolása, erősítése. A makerspace terek, helyiségek alapelgondolását hasonló szempontok jellemzik. A makerspace a tudás és az eszközök együttese, a tervezéstől a megvalósításig tartó közös alkotás, az élményszerzés és a megosztás lehetőségének színhelye.

A könyvtár a makerspace-szel együtt interaktív és jövőorientált módon szolgálja a használók igényeit, új szolgáltatásokkal bővíti és színesíti a könyvtár funkcióját, a hagyományos könyvtár lehetőségeit. A külföldi szakirodalom már 2016-ban egymást erősítő tényezőként említette a két területet, amikor a könyvtári bútorokat, eszközöket gyártó amerikai cég, a Demco*, a legnépszerűbb könyvtári trendként számolt a makerspace-szel.

* RENDINA, Diana: Makerspaces for all. Bringing the maker movement into your library. In: Library Sparks, Demco Inc., 2016.2. 10. p.

Az alkotóhelyek a könyvtári alapfeladatokhoz illeszthetők, a könyvtárnak új használói réteget, a fenntartó, a partnerek, a szponzorok részéről is elismerést hoznak, továbbá gazdasági szempontból is jelenthetnek gyarapodást, amire a könyvtárnak szüksége van. A Békés Megyei Könyvtárban a szakmai újítás mellett a gazdasági megfontolást ugyanolyan fontosnak és szükségesnek tartottuk.

Külföldi minta szolgált alapul az első magyarországi, a békéscsabai könyvtári makerspace kialakításához. A Magyarországon működő alkotóhelyek közül tapasztalatcserén vettünk részt Nagykovácsiban az első magyar Makerspace-ben, a székesfehérvári Alba Innovár Digitális Élményközpontban, a pécsi Makker elektronikai bütyköldében és a Drukker nyomdai műhelyben, a Pécsi Tudományegyetem 3D projektjénél.

A nyilvános könyvtári ellátásról szóló törvény elvárásaival is összhangban vannak céljaink; az

egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése, az egész életen át tartó tanulás támogatása érvényesül a makerspace-ben, így elméleti szempontból is megalapozottnak láttuk a fejlesztést.

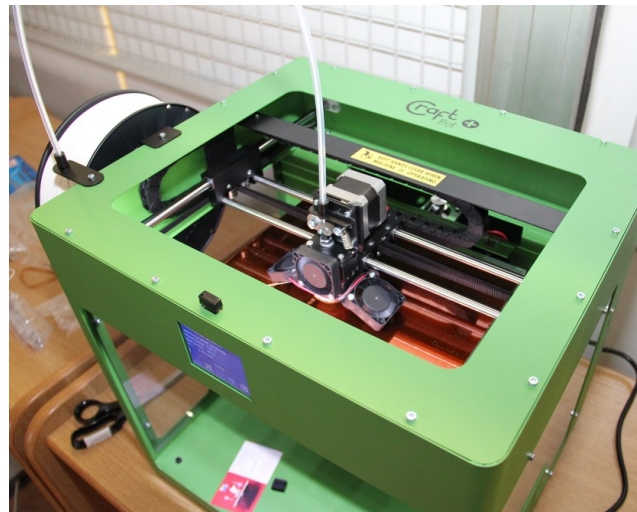
A békéscsabai Digilabor kialakításának kezdetei 2015-re nyúlnak vissza, amikor a Békés Megyei Könyvtár lett **az első 3D nyomtatóval rendelkező közkönyvtár**. A Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program könyvtári oktatást segítő pályázatán a laptopok, projektorok, interaktív tábla mellett játékkonzolt, sportkamerát és 3D nyomtatót vásároltunk. Az eszközök használatának megismertetésére bemutató foglalkozásokat szerveztünk, emellett a saját tervezésű 3D-figurák a könyvtári vetélkedők és a gyermeknap programok kellékévé váltak. A nyomtatót városi, illetve Békés megyei programokon is bemutattuk – ezek voltak az első lépések.

A digitális pedagógia módszertanának népszerűsítése céljából szervezett 2016-os Digitális Témahéten újabb iskolai csoportoknak mutattuk be a 3D nyomtató működését. Ekkorra már magánszemélyek megrendeléseit is teljesítettük, ezzel bővítettük a könyvtári szolgáltatások körét. A bemutatók során körvonalazódott, hogy nem csak eszközökre, de az alkotóterre is van igény a környezetünkben: iskolákban, kisvállalkozók körében.

Az IVSZ (Informatikai, Távközlési és Elektronikai Vállalkozások Szövetsége) 2017-es Code Week

Hungary programsorozatához csatlakozva közérthető, játékos formában nyújtottunk tájékoztatást iskolásoknak informatikáról, a kódolásról. Robotbemutatót szerveztünk és képzést tartottunk a programozható mikrovezérlők használatáról. Az országos program szervezői „Code Week Könyvtár” díjjal és egy LEGO Mindstorms EV3 készlettel ismerték el népszerűsítő munkánkat. Programjainkat a gyerekek kedvelték, a pedagógusok hasznosnak tartották.

A békéscsabai alkotóhely további bővítését, végleges kialakítását az EFOP-4.1.8-16 projekt „A könyvtári intézményrendszer tanulást segítő infrastrukturális fejlesztései” pályázata tette lehetővé. Egy párhuzamosan futó másik projektben, a kialakulóban lévő Digilabor melletti helyiségben formálódott a Kollabor Természettudományos Élményközpont.

Konzorciumi partnerként már a kezdetektől jól tudtunk a **szinergia** érvényesülésére figyelni, a hosszabb távú terveket azóta is folyamatosan egyeztetjük. A Kollabor műhely hivatalos megnyitója alkalmával – bár még félkész állapotban volt – a Digilabor tevékenységéről is szó esett, több eszközcsoportot tudtunk bemutatni a megnyitó résztvevőinek. A résztvevő intézményvezetők, pedagógusok és vállalkozások visszajelzései mellett különösen fontos volt a kultúráért felelős államtitkár és a város polgármesterének véleménye.

Az élményközpont megnyitóján elhangzott könyvtárigazgatói köszöntőből így idézett az egyik helyi média:

Title Átadták az új élménypedagógiai központot

Hivatalosan is megnyitották a KOLLABOR Élménypedagógiai Központot hétfőn a megyeszékhelyen, a Békés Megyei Könyvtárban. A 287 millió forintból megvalósuló projekt az Életfa Kulturális Alapítvány és a könyvtár együttműködésével valósult meg.

Rakonczás Szilvia, a Békés Megyei Könyvtár igazgatója a projektről elmondta, sokáig úgy hitték, hogy a könyvtár csak a szellemi alkotások helye, majd felvetette a kérdést, hogy valóban így van-e. Elmondása szerint, ha a könyvtár könyveiből, folyóirataiból megtanultunk valamit, azt akár létre is hozhatjuk, és mint fogalmazott, erre a központ tökéletesen alkalmas. Rakonczás Szilvia szavaival élve egy „makerspace”-ről, azaz egy olyan helyről van szó, ahol közösen lehet alkotni, ez pedig egy új szolgáltatás, amire eddig nem volt példa, majd kijelentette, ezzel a Békés Megyei Könyvtárban hazánk első ilyen jellegű helye jött létre.

<http://www.gff-bekes.hu/index.php/hirek-sajto/hirek/item/680-atadtak-az-uj-elmanyepedagogiai-kozpontot>

Szarvas Péter, Békéscsaba polgármestere beszédéből az egyik legismertebb helyi portál ezt emelte ki:

BÉKÉSCSABA 2018. 11. 12. 19:55

f MEGOSZTOM Tetszik 366

Átadták az új élménypedagógiai központot

Busi Ottó OTTO.BUSI@PARTNER.MEDIAWORKS.HU

A megnyitón Szarvas Péter, a város polgármestere köszöntötte a jelenlévőket, majd a névválasztással kezdve elmondta, a központ nevében a labor a természettudományokra, míg a kol előtag a kollektivitásra, az együtt gondolkodásra, a közös munkára utal. A városvezető a helyszínválasztás helyességét is tisztázta. Véleménye szerint jó helyen van a központ, és úgy fogalmazott, minden könyvtár épülete, az ott folyó tevékenység, a tudásszerzéshez, az intelligenciafejlesztéshez áll közel, és az élményközpont pontosan ezeket erősíti.

<https://www.beol.hu/kozelet/helyi-kozelet/atadtak-az-uj-elmanyepedagogiai-kozpontot-1599877/>

Fekete Péter, kultúráért felelős államtitkár a békéscsabai megnyitó után, a Minősített Könyvtár cím átadó ünnepségén így nyilatkozott::

ROVIDHÍR

Elismerés a könyvtáraknak

2018.11.14

A Kultúra.hu kérdésére Fekete Péter elmondta: ?a 21. században megújulás előtt áll az egész könyvtári hálózati rendszer. Keressük a helyét és a választ arra a kérdésre, hogy a digitalizálás világában, amikor már az interneten keresztül könnyedén hozzájuthatunk az információkhoz, mi szükségünk van arra, hogy egy közösségi térben könyveket lapozgassunk. Ez a tizenöt kitüntetett könyvtár pedig élen jár abban, hogy az új utakat megkeresse és megmutassa. Én hiszem, hogy szükség van tudásközpontként, közösségi térként a könyvtárakra, de úgy vélem, lehet, hogy a funkcióiknak át kell alakulniuk. Kiemelném a november 12-én Békéscsabán átadott Kollabor ? Ember és Környezete Természettudományos Élményközpontot, ahol nemcsak elméleti tudást kaphatunk, hanem gyakorlati élményekben is részünk lehet. Ez egy fontos újítás, amelyhez hasonló újdonságokkal, megújuló struktúrákkal állnak elő azok a könyvtárak, amelyek most megkapták az elismerést.?

<https://kultura.hu/elismeres-konyvtaraknak/>

Miközben a külső felhasználói igényt teszteltük, a könyvtáros kollégák érdeklődését is sikerült felkelteni. Mára már természetes, hogy a gyermekkönyvtár párnái, a könyvtári játékok, foglalkozások kellékei a Digilaborban készülnek.

2) A Digilabor céljai, várt és elért eredmények

A Digilabor – és a hozzá kapcsolódó új könyvtári terek – kialakításával az volt a hosszabb távú célunk, hogy olyan új szolgáltatást tudjunk nyújtani, aminek következtében úgy bővül elégedett használóink köre, hogy a könyvtárhoz való kötődésük is erősödik.

Olyan 21. századi infrastruktúrával rendelkező tér – makerspace – kialakítását terveztük, amely Békéscsaba körzetében a **kompetenciafejlesztést** támogatja, **területi szintű képzési lehetőséget** is biztosít, az életen át tartó tanulás (life-long learning) helyszíné.

A Digilabor elindításával a makerspace-szemlélet könyvtári meghonosítására vállalkoztunk, terveink szerint lehetőséget tudunk biztosítani az alábbiakra:

- hatékony és élményszerű tudásszerzési lehetőség megteremtésére,
- szabad kísérletezési lehetőség biztosítására,
- a tanulás tanulásának támogatására,
- egyéni és csoportos tanulási formák megvalósítására,
- gyermekek, szülők és pedagógusok kompetenciafejlesztésére,
- az aktív korú felnőtt korosztály erőteljesebb bevonására és aktivizálására,
- a különböző életkori sajátosságú potenciális használók bevonására,
- a makerspace-hez kapcsolódó hagyományos dokumentumok összegyűjtésére,
- a digitális labor eszközeinek külső helyszínekre (óvodákba, iskolákba) való eljuttatására,
- a készségfejlesztő eszközpark széleskörű és egyenlő esélyű hozzáféréseinek biztosítására.

A Digilabor projekt tervezésekor olyan **nonformális tanulási tér** kialakítását tűztük ki célul, ahol egy 80 m²-es könyvtári helyiségben évente 300 főt, a projektfenntartási idő alatti 5 évben (2020–2025) minimum 1550 főt fogadunk valamilyen tevékenységen.

Sikerként éltük meg, azonnali eredménynek tekintjük, hogy a projekt elindítója, Kertész Zoltán osztályvezető, informatikus könyvtáros több könyvtár felkérésének eleget téve szakmai közönség előtt tartott tájékoztató előadásokat. Az „ötlettől a megvalósításig” témájú ismertető a tervezést, az eszközbeszerzést, a megvalósítást bemutatva lehetőséget adtak az aktuálisan elért eredmények összegzésére, elemzésére is. A hazai szakmai érdeklődés folyamatos.

- Alkotó használók (Budapest, FSZEK Informálni, integrálni, inspirálni (3i) Közkönyvtárak a XXI. században – 2018, Könyvek Tára – Használók Tere Konferencia 2018. 05. 24.)
- Élmény + Alkotás = Makerspace (Szolnok, Az én könyvtáram szakmai nap, 2018. 05. 26.)
- Fától az erdőig, a békéscsabai könyvtár makerspace (Nagykanizsa, MKE területi szakmai nap. 2018. 11. 12.)
- Fától az erdőig, a békéscsabai könyvtár makerspace (Zalaegerszeg, MKE területi szakmai nap. 2018. 11. 05.)
- Ismerkedés a 3D nyomtatás világával (Békéscsaba, TIT, 2018. 11. 21.)

Az Alkotó használók – tudásmegosztás és kreatív „piszkos” terek a könyvtárban című publikáció (Könyvtári Figyelő, 2018. Cselekvő közösségek különszáma) megjelenése óta több alkalommal került sor gyakorlati tapasztalatcserére, ez is bizonyítja a hazai **könyvtárosság érdeklődését**, igényét.

Először a 2018-as Könyvtári Éjszaka keretében nyerhettek betekintést látogatóink a térbe, ekkor még nem volt teljes az eszközpark. A 3D nyomtató mellett az új stílusú bútorzat, az XBOX 360 játékkonzol utalt arra, hogy az épületben a hagyományos könyvtári terektől egészen eltérő műhely fog működni. Az első, széles körben meghirdetett, nyilvános maker foglalkozás azonnali siker volt. 2018 decemberében világító újévi üdvözlőlap készítésére hívtuk a város lakosságát. Gyermekek, felnőttek és nagyszülők folyamatosan érkezve, jókedvűen töltötték el a könyvtárban a délutánt, elégedetten tértek haza a saját készítésű képeslappal. A váratlanul nagy forgalom miatt sajnos nem készülhetett megbízható jelenléti ív, de a fotók bizonyítják, hogy azon a délutánon közel 100 résztvevő volt a programon – egyetlen napon az 1 évre tervezett résztvevők harmada. Mindenkinek jutott elegendő anyag, alkatrész és segítő könyvtáros is.

Annak a hibának köszönhetően, hogy nem jól mértük fel a résztvevők számát, a későbbiekben már úgy tudtunk tervezni, hogy a foglalkozást tartó és segítője is kényelmesebben tudta irányítani a tevékenységeket.

A városi nyári napközis tábor csoportjait a korábbi 2–3 ismerkedő látogatás helyett 8 alkalommal fogadtuk interaktív foglalkozásokon. Összesen 96, többnyire hátrányos helyzetű alsó tagozatos diák alkotott és tanult meg valami újat játék közben a mindennapok technikai törvényszerűségeiről.

Rendszeressé váltak a foglalkozások; többször volt világító képeslapot készítő workshop és robotika bemutató, nyáron felnőttek számára könyvkötő tábor, Scratch kódolás foglalkozás, PS4 virtuális valóság bemutató, Makey Makey foglalkozás, továbbá több szakmai előadás könyvtárosok számára. A tanév végén egy 10 alkalomból álló Kódkör indult 9–10 éves gyerekeknek programozásról. Időnként a könyvtár más szakkörei, foglalkozásai is igénybe vették a teret, például a Könyvjelző olvasóklub vagy a BékésWiki helyismereti szakkör.

Interaktív könyvkötő workshop

A Digilabor 2019. június 24–28. között interaktív könyvkötő workshopnak adott otthont. A 26 résztvevő Biró Bertold könyvkötő irányításával a legújabb kötészet eszközeink (kötegvágógép, kézi prés, lemezolló) segítségével a szakma alapfogásait elsajátítva készíthetett minikönyveket, leporellót és mappát. Ennek a programnak a rövid változatát rendszeresen eljuttatjuk a kistelepülésekre.

Zenélés „gyurmazongorával” (MakeyMakey)

A MakeyMakey egy olyan elektronikai alap elem, amellyel a mindennapok során használt tárgyakat a számítógéphez lehet csatlakoztatni. Az áramkörtől a kábel tartalmazó elektronikai készlettel áramkört és elektronikai ismeretek szerzhethők játékos eszközkészítés közben. Vezérlőként banánt, Play-doh gyurmát, grafitall színezett papírlapot vagy egy pohár vizet használtunk. Megerősítés volt számunkra, amikor például az egyik foglalkozásunkon a kislányok felfedezték, hogy a hajuk, vagy a ruhájuk is vezeti az áramot; a krokodilcsipeszt magukra csíptetve a hajuk érintésével zongoráztak.

kábelt tartalmazó elektronikai készlettel áramkört és elektronikai ismeretek szerzhethők játékos eszközkészítés közben. Vezérlőként banánt, Play-doh gyurmát, grafitall színezett papírlapot vagy egy pohár vizet használtunk. Megerősítés volt számunkra, amikor például az egyik foglalkozásunkon a kislányok felfedezték, hogy a hajuk, vagy a ruhájuk is vezeti az áramot; a krokodilcsipeszt magukra csíptetve a hajuk érintésével zongoráztak.

MakeyMakey zongora elérése:

<https://apps.makeymakey.com/piano/>

Világító képeslap készítése

Egy világító képeslap elkészítésével pár perc alatt sajtáthatók el az elektronikai alapismeretek. Ajándéktárgyakat csinálhatunk, miközben észre sem vesszük, hogy a technika vagy fizika órán tanultakat alkalmazzuk a gyakorlatban.

A **technikai ismeretek átadását összekapcsoltuk helyismerettel, helytörténettel**, amihez remek forrásdokumentumokkal rendelkezik a könyvtár. A kihajtható képeslap belsejébe kerül az egészen egyszerű részekből álló áramkör (rézszalag, LED, elem). A külső oldalon például egy épület szerepel: az Evangélikus Kistemplom, a vasútállomás vagy a Békés Megyei Könyvtár. A hátoldalra a könyvtár munkatársai által készített rövid, szöveges ismertetőt nyomtatunk a képekhez kapcsolódóan a könyvtári állományra, illetve elektronikus adatbázisokban közzétett forrásokra hivatkozva. QR-kód segítségével a BékésWiki helyismereti enciklopédiához irányítunk, így egy teljes szócikket kínálunk további forrásokkal, ajánlott irodalommal, internetes elérhetőségekkel, további képmellékletekkel. A helyismereti tudást természettudományos alkotótevékenység kíséri, végül az elkészült képeslap a család jelen nem lévő tagjait is tájékoztatja a könyvtár online elérhető szolgáltatásáról. A világító képeslap készítésének egy általunk kidolgozott foglalkozástervét közzétettük (<https://sites.google.com/view/vilagitokepeslapkeszites/>), hogy mintaként szolgáljon könyvtáros kollégáink számára.

2019-ben másodszor kaptunk meghívást „A jövő könyvtára” nemzetközi találkozóra Székelyudvarhelyre, ahol egy workshop megtartása volt a feladat. Az volt a kérés, hogy vigyünk el egy kicsit a békéscsabai Digilaborból. Az okoseszközzel irányítható robotok bemutatása mellett többek között olyan foglalkozással készültünk, amelyen világító képeslapot készíthettek a rendezvény résztvevői. A háromfajta békéscsabai üdvözlőlapon népszerűnek bizonyult, de az igazi eredmény az volt, hogy a képeslapon kívül a módszert is hazavitték a kollégák.

2019-ben már több iskolai osztály vett részt foglalkozáson a Digilaborban. A békéscsabai Kemény Gábor szakgimnázium több osztálya készített helyismereti üdvözlőlapot. A Trefort Ágoston szakgimnázium, a Jankay Tibor Két Tannyelvű Általános Iskola, a dobozi, a kardosi és a körösladányi általános iskola tanulói a labor eszközein kívül megismerkedtek a kapcsolódó szakirodalommal is. A Digilabor eszközeivel külső helyszíneken is tartottunk

foglalkozásokat: a Jankay Tibor Két Tannyelvű Általános Iskolában (a Skool projekttel közösen), Gerlán, Kétegyházán és Mezőkovácsházán az általános iskolában, Okányban a KSZR szakmai napon, a székelyudvarhelyi Nyíró József Városi Könyvtárban, Békéscsabán a Budapest Bank Bankműveleti Központjában.

Egy év alatt összesen 699 fő felnőtt és gyermek részvételét rögzítettük a Digilabor helyben, vagy vidéken tartott foglalkozásain.

A rövid távú kimenettel elégedettek vagyunk. A tervezett résztvevői létszámot teljesítettük már a Digilabor teljes kiépülése előtti időszakban is. A könyvtári makerspace működésének hatásait Békéscsabán és Békés megyében is mérni fogjuk. A labor ismertsége, az eszközök használatával szerzett kompetenciák javulása adatokkal nem lesz pontosan meghatározható, de a Digilabor használatára vonatkozó elégedettséget és igényt tudjuk mérni. A továbbfejlesztés érdekében erre szükségünk van.

Reményeink szerint a praktikus gondolkodást, a folyamatszéméletű tervezést, a csoportmunkára való hajlandóságot, az önbizalmat, a célorientált feladatmegoldás képességét tudja segíteni a Digilaborban folyó tevékenység.

A könyvtár működése szempontjából azzal az eredménnyel is számolunk, hogy a Digilabor **önfenntartóvá** válhat a projektidő után. Az anyagköltség-számítások azt igazolják, hogy ez teljesülhet.

 DIGILABOR

3) Használói és partneri vélemények

A közösségi műhely eszközkészletének összeállításakor – a hazai makerspace és a külföldi könyvtári makerspace gyakorlat megismerése után – olyan tevékenységi körökre gondoltunk, amelyek a környezetünkben hiányoznak, amelyek az egyébként viszonylag jól felszerelt iskolai közegben sem használhatók. Az volt az elképzelésünk, hogy életkortól és képzettségtől függetlenül tudjanak együtt dolgozni az azonos érdeklődésű környékbeliek – ahogy azt a többi könyvtári program során is teszik; például nagyszülők unokáikkal, a tervezők a megvalósítókkal. Az volt a célunk, hogy a tér **információszerzésre, ötletelésre, tervezésre** ugyanúgy alkalmas legyen, mint tárgyak, **eszközök létrehozására**. Pedagógusokkal, vállalkozókkal, olvasóink széles körével beszélgetve arra számítottunk, hogy a tér használói lesznek:

- a békéscsabai és Békés megyei köznevelési intézményben tanuló diákok és pedagógusok, mert számukra a formális oktatás kiegészítője a digitális labor,
- az óvodai nevelésben résztvevők aktív partnereink, akik mindig lelkes résztvevői az újabb típusú rendezvényeinknek,
- az egész életen át tartó tanulást nélkülözhetetlennek tartó, de a formális oktatáson kívüliek, így a munkanélküliek, inaktív személyek (nyugdíjasok, kismamák, megváltozott munkaképességűek), akik gyakori látogatóink,
- a vállalkozói szféra fiataljai, kezdő vállalkozók, akik kipróbálhatják a technológiákat, megtervezhetik termékeiket vagy akár cégeiket,
- a startup vállalkozásokat indító Békés megyeiek, akik a Digilaborral összenyitható Kollabor Természettudományos Élményközpont köré csoportosulnak,
- mindazok, akik a kreatív tanulótérből nem nélkülözhető eszközökkel kívánják fejleszteni digitális szövegértésüket,
- akik a tanulás elsajátítását tűzték ki célul, egyéni kompetenciáikat kívánják fejleszteni.

A kreatív alkotótér kialakítását megelőzően több igényfelmérést készítettünk azzal a céllal, hogy kiderüljön, az elméleti elképzeléseinket valós igények is igazolják-e? Annak igazolását vártuk, hogy a szakirodalomban megismert könyvtári fejlesztési törekvések a Békés megyei használók igényeivel is összhangban vannak.

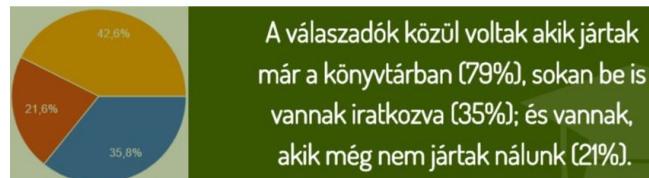
Az első adatokat, a magyar könyvtáros szakma bevonásával készült felmérés részletes elemzését Kertész Zoltán diplomadolgozatának köszönhetjük. **Országos lefedettségű kérdőíves vizsgálata** a digitális kreatív tér eszközfelszereltségével kapcsolatban készült a makerspace magyarországi alkalmazhatóságáról a megyei hatókörű városi könyvtárak és több települési könyvtár önkéntes részvételével. A válaszadók 45%-a ismerte a makerspace fogalmát. A többség bővítené a szolgáltatás-portfólióját a könyvtárban kialakított makerspace helyiséggel, illetve a látogatószám emelkedését, újabb oktatási lehetőséget várnak a működéstől. Egy digitális laborba a 3D nyomtatón és a lézervágón kívül digitalizáló technikát, kreatív szoftvereket, tableteket, könyvkötészeti szerszámokat, VR-szemüveget és hangszereket szereznének be. A szolgáltatásjelleg mellett helyben használható és kölcsönözhető könyvtári felszerelésként is tekintettek egy makerspace eszközparkjára. A kitöltők többsége úgy gondolta, hogy a szabadabb használati lehetőségnek köszönhetően az iskolával szemben a könyvtárak alkalmasabbak egy kreatív alkotótér kialakítására. A szolgáltatás megvalósíthatóságát a válaszadók nagy része pályázati forrásban látta. Legtöbbször fizetős szolgáltatásként, a bevételből tartanák fenn a projektet, illetve a saját költségvetés mellett lehetőségként jelölték meg a felajánlásokat. Nagy egyetértés volt abban, hogy a könyvtári makerspace-nek saját nevet kell adni, köré pedig önálló márkát kell kialakítani.

További kérdőíves vizsgálatokat is végeztünk helyi szinten. Az iskolai képzésben résztvevők és a felnőtt korosztály visszajelzéseiből kiderült, hogy a fiatal generáció számára lényeges a terek esztétikus kialakítása és az új technológiák használatának lehetősége is. Nagy érdeklődés mutatkozott a zenehallgatás, a zeneszerkesztés, a digitális eszközök (3D nyomtató, képszerkesztő) és a játékkonzol használata iránt. Mindez arra bátorított bennünket, hogy a tér kialakítására, a helyiség berendezésének korszerű és vonzó megjelenésére is hangsúlyt fektessünk. A felnőttek érdeklődésének középpontjában az online adatbázisok elérhetősége mellett az IKT eszközök megléte állt. Fontos, hogy a technika mellé technológiákat, digitális tartalmakat (online tananyagok, foglalkozásleírások, videós bemutatók) is biztosítsunk a használók számára. A felsőoktatásban résztvevő megkérdezettek legtöbbször (86%) biztos benne, hogy az alkotóműhelyek a könyvtárak részeivé válnak. A digitális műhely használatáért többségük (79%) be is iratkozna a könyvtárba. Szívesen használnának tabletet, e-book olvasót, elektronikai játékokat, digitalizáló eszközöket, kreatív szoftvereket, virtuális valóság szemüveget, robotépítő eszközöket, varrógépet.

Könyvtárostánárokat és pedagógusokat is interjúztattuk. Bízunk benne, hogy a kreatív tanulótér hatékonyan működhet egy könyvtárban, hogy a tanulás élményszerűvé és eredményessé tehető a digitális és kreatív eszközök alkalmazásával. Úgy gondolják, hogy az IKT-eszközökhöz való iskolán kívüli hozzáférés nem csak a gyerekek, de a családok számára is hiányt pótol.

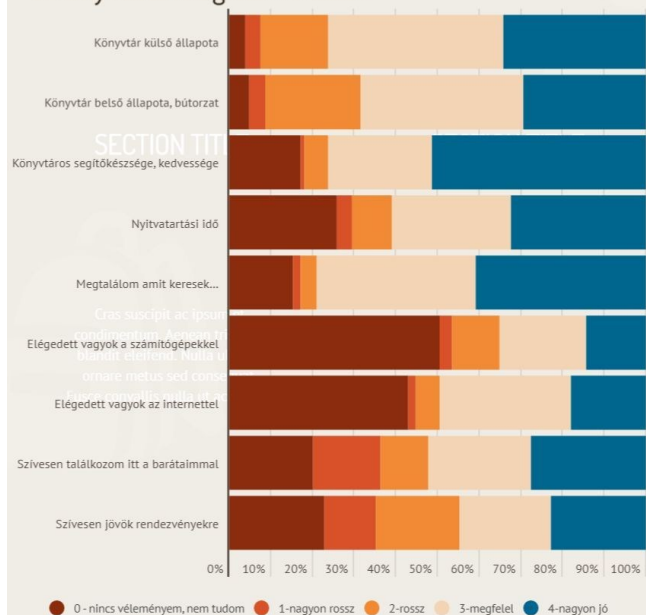
Személyes interjúk alapján megismertük a helyi gyengénlátók és mozgáskorlátozottak képviselőinek véleményét is. A beszélgetésekből világossá vált, hogy az újabb típusú eszközök használatára van igény. Sok otthonból hiányoznak a kreatív eszközök, **egy közösségi térben pedig hatékonyan kihasználható az eszközpark.**

2019 őszén általános és középiskolás tanulókat kerestünk meg azzal a céllal, hogy egy rövid kérdőív segítségével értékeljék a könyvtári szolgáltatásokat, beleértve a digitális műhely tevékenységeit. A válaszadók fele beiratkozott használója a megyei könyvtárnak. Egyértelmű számukra, hogy a könyvtárban idegennyelvű könyvek, képregények, hangoskönyvek és társasjátékok vannak. A válaszolók nagyjából fele tud róla, hogy az intézményben filmek és CD-k is kölcsönözhetőek, hasonló arányban tudnak a könyvtári 3D nyomtatóról is. A többség számára újdonság, hogy vannak a könyvtárban robotok, varrógépek, gravírozó eszköz, vágógép és XBOX 360 játékkonzol. Arra a kérdésre, hogy milyenek képzelik el a jövő könyvtárát, kevés igazán

A válaszadók közül voltak akik jártak már a könyvtárban (79%), sokan be is vannak iratkozva (35%); és vannak, akik még nem jártak nálunk (21%).

A könyvtárat látogatók válasza:

A jövő elképzelt könyvtára:

A "DIGILABOR"-unkat ennyire ismeritek...

Köszönjük, hogy segítettétek munkánkat!

(Amint lehet...)
Találkozzunk a KÖNYVTÁRBAN!

BMK

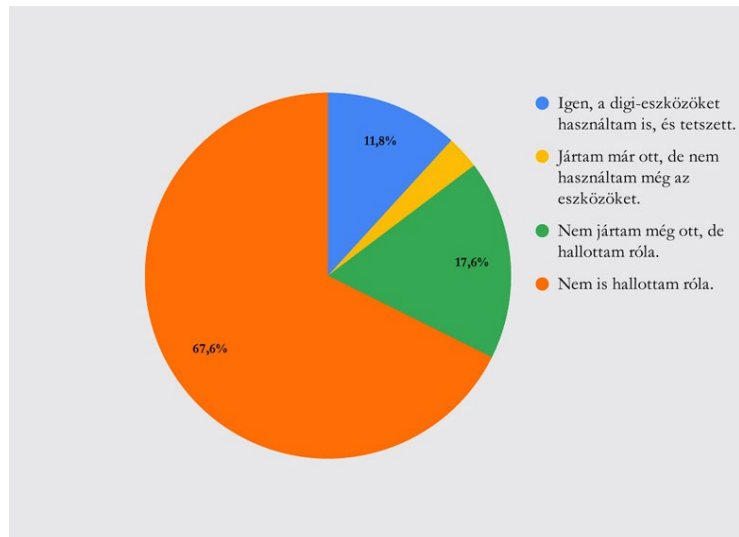
fantáziadús választ kaptunk annak ellenére, hogy a modern technikát gyakran említették. A fiatalok a hagyományos könyvtári dokumentumokra a jövőben is számítanak.

A megkérdezettek szerint a jövő könyvtára:

- Modern, de megvan a hangulata. Nagyon sok modern, ugyanakkor sok régi könyv.
- Teljesen modern gépekkel.
- Elektronikus felületen megnevezhető könyvek, bővebb idegennyelvi kínálat.
- A világ összes könyve megtalálható.
- Remélem megmaradnak a hagyományos könyvek, és a technika vívmányaival együtt szolgáltatják a sikeres oktatást.
- Robotok segítenek a könyvek keresésében.
- Nem kell majd bemenni, mert a telefonon mindent meg lehet találni.
- Azt gondolom, hogy a könyvtár már elég modern. Meg kell őriznie a könyvtári hagyományokat, amellett hogy korszerű a fiatalok számára is.
- Egyszerűnek, de mégis praktikusnak.
- Színes, barátságos.
- Szórakoztatónak.
- Diákbarát.
- Minden elektronikus, minden számítógépeken lenne.
- Elektronikus könyvek, vagy egy tablet, amivel be lehet scannelni egy könyv kódját.
- Csak hangoskönyvekkel és csomó robotos, elektromos regényekkel.
- Több elektronikus eszköz.

A megkérdezett iskolások mindössze 14,7%-a járt már a könyvtár Digilaborjában, 11,8% jelezte, hogy már ki is próbálta az eszközöket. Megerősíti céljainkat az a visszajelzés, hogy aki megfordult a térben, pozitív tapasztalattal távozott. A megkérdezettek $\frac{2}{3}$ -a azonban sajnos még nem is hallott a lehetőségről. Ez ráirányította a figyelmünket arra, hogy az iskolák, a pedagógusok segítségével célszerűbben kell népszerűsíteniünk a projektet a fiatalok körében; az új módszerekkel, új eszközökkel történő népszerűsítést mielőbb el kell kezdeni.

Az igénymérések eredményeit és az időközben megváltozott környezetet (a Kollabor iskolai foglalkozásai folyamatosak, a városban LogiSkool programok indultak, több robotika szakkör működik) is figyelembe véve a 2020. évi intézményi munkatervben szerepel, hogy a Digilabor intenzív marketingje és működtetése elindul.

- Tematikus délutáni foglalkozásokat hirdetünk hetente 3 alkalommal.
- A Digilabor, a hozzá kapcsolódó Digilépcső és a Digikomp tevékenységének koordinálása a létrejövő új osztály feladata.
- Heti rendszerességgel iskolákba kitelepített foglalkozásokat szervezünk.
- A könyvtár honlapján foglalkozásvázlatokat teszünk közzé (pl. világító képeslap).
- A közösségi oldalakon naponta megjelenik a Digilabor 1–1 eszköze vagy programja.
- A teremben rendszeressé tesszük az egészen egyszerű elégedettségi visszajelzést.
- A folyamatos igénymérésnek a honlapon rendszeresítünk egy felületet.

A Digilabor eszközeit, az alkotási lehetőséget a hátrányos helyzetben élőkkel a partnerszervezeteink (pl. Vakok és Gyengénlátók Békés Megyei Egyesülete, SINOSZ) segítségével érzékenyítő napokon, nagyobb létszámú rendezvényeinken fogjuk megvalósítani.

A tavaszi pandémiás helyzet a tervezett tevékenységeinken nem, csak az időtervünkön változtatott. Többek között a 2020. évi Internet Fiesta idejére tervezett bevezető találkozózt őszre halasztjuk.

A használókat célzó konkrét adatgyűjtésen túl fontosnak tartjuk a szakmai partnerek visszajelzéseit a továbbfejlesztés tervezéséhez. A szakmai találkozókon mindig hasznos tapasztalatcsere történik, folyamatosan keressük ennek lehetőségét.

2018 nyarán Székelyudvarhelyen „A jövő könyvtára” nemzetközi szakmai konferencián a projektünk megismertetése mellett kapcsolatot alakítottunk ki több határon túli könyvtár munkatársaival, aminek eredményeként többek között a vajdasági Kapocs könyvtári csoport magyarországi kirándulásának egyik állomása Békéscsaba, a Digilabor lett.

„Következő megállónk Békéscsaba volt, ahol a Békés Megyei Könyvtárban vártak bennünket. Rakonczás Szilvia igazgatónő fogadott bennünket. Itt is körbevezették a delegációnkat az egész könyvtárban, de amit külön kiemelnék, hogy megcsodálhattuk legújabb KOLLABOR elnevezésű Tudományos Élménypedagógiai Központjukat, amit aznap adtak át, és a Digilabort. A központ azzal a céllal jött létre, hogy a fiatalok számára megfelelő környezetet biztosítson az alkotásra, kísérletezésre és készségeik fejlesztésére.

A digitális labor egyfajta közösségi tér, felszerelve informatikai eszközökkel. Bármilyen csoportok szabadon összejöhetnek, hogy közösen tervezzenek, alkossanak – például a számítógépekkel, a 3D-s nyomtatóval, az okosvarrógéppel, a könyvkötészeti alapgépekkel. Emellett a robotikával is megismerkedhetnek az ide látogatók.”

Csordás Katalin: ÚTKÖZBEN: Orosháza, Békéscsaba, Szentes – Könyvtár, ami körbevisz blog.

Zalaegerszegi, székelyudvarhelyi, vajdasági könyvtáros csoportokat fogadtunk **szakmai tapasztalatszerésre**, volt olyan megyei szervezésű szakmai napunk, ahová Egerből, Szolnokról, Aradról, Nagyváradról is érkeztek érdeklődők a makerspace tevékenység megtekintésének céljával. Országos szakmai napon minden megyei hatókörű városi könyvtár igazgatója és KSZR-koordinátora is megismerte a Digilabort. A visszajelzések megerősítettek minket a továbbfejlesztésben, a felmerülő kérdések jó irányjelzők. A Könyvtári Intézet munkatársainak látogatása és folyamatos figyelme új irányt ad a projektünknek azzal, hogy a Digilaborra alapozva **akkreditált képzést terveztünk könyvtárosok számára**.

A könyvtár munkatársainak véleménye, elkötelezettsége folyamatosan változik. A projekt tervezésekor az volt az általános vélemény, hogy próbálkozzunk valami új szolgáltatással,

hiszen egyre inkább érzékelhető, ha nem változtatunk a régi módszereinken, akkor nagy a veszélye annak, hogy elveszítjük az olvasóink, a látogatóink egy részét. Láttuk a beiratkozottak számából és összetételéből, hogy a fiatalok egyre kevésbé kötődnek a könyvtárhoz. 2018-ban, a Digilabor kialakításának kezdetén a legtöbben úgy vélekedtek: legyen makerspace, de „csinálja más”. Fokozatosan jutottunk el addig, hogy a 2020 március közepére szervezett, az Abacusan robotokkal megvalósítható foglalkozásokra felkészítő képzésre önként jelentkezett olvasószolgálatban, gyermekkönyvtárban, kistéleplési ellátásban dolgozó könyvtáros is az informatikusokon kívül (29 könyvtáros közül 9-en). **Az elfogadó attitűd mellett már nem ritka az aktív részvétel iránti határozott igény.**

Digilabor – könyvtári alkotóműhely

4) A Digilabor kapcsolódása a könyvtár stratégiájához

Stratégiánk és küldetésünk alapelve az életen át tartó tanulás segítése, ami minden beavatkozás tervezésekor – a változó körülményekhez igazodva – állandó törekvés. Változatlanul elsődleges szempont, hogy minden célkitűzésünk, tevékenységünk az egyének és csoportok tudásgyarapítását, a hátrányokkal élők kulturális integrációját helyezze előtérbe. Szolgáltatásainkkal úgy kívánunk teret nyújtani a közösségi együttlélhez, hogy vonzó, családias környezetben, a legmodernebb könyvtártechnológia alkalmazásával a partneri igényeknek megfelelő, távolról is elérhető, időkorlát nélküli szolgáltatást tudjunk nyújtani.

Mindezt az aktuális kihívásokra a közös célkitűzésekre megfelelően reagáló, megújulni képes, elkötelezett, kreatív munkatársakkal kívánjuk megvalósítani. Ezt igazolja az is, hogy az Abacusan robot használatára felkészítő tanfolyamon a munkatársak közül többen (9 fő) is részt vettek.

**Erősségeink számbavételekor
időről-időre azt tapasztaljuk,
hogy sokszínű, tartalmas
szolgáltatást tudunk nyújtani,
ezt a partnereink visszajelzései
nem csak a tervezett, direkt
mérések alkalmával, hanem a
napi szintű személyes
kommunikáció során is jelzik.**

A továbbképzési lehetőségekre nyitott kollégáink egyre érdeklődőbbek, különösen kedveltek az alacsony óraszámú egynapos alkalmak, amelyeken az aktuális problémáink megoldására keressük a választ. 2019-ben a könyvtár szakemberei konferencián való részvételének száma

40 (2018-ban 38 volt), a képzésen, továbbképzésen részt vett dolgozók száma a 2018. évi 11-ről 36-ra nőtt. 2020-ban már márciusig is 8 munkatárs vett részt továbbképzési napokon, 1 fő pedig a marketing és rendezvényszervezés képzést végezte el.

Annak ellenére, hogy egyre több képzésen veszünk részt, az önértékelésben a munkatársak kompetenciáinak fejlesztésére (3.2) alacsony pontszámot adtunk. Úgy ítéltük meg, hogy az új munkatárs speciális támogatása és a munkatársak mobilitása tényezők esetében az ellenőrzés, a felülvizsgálat, a javítás ténye nem gyakori, nem tudatos. Ezt a kérdést meg kell vizsgálni, mert valószínű, hogy csak az előfordulási gyakoriság miatt nem érzékelhető a gyakorlat. A fogalom tisztázása feladat.

A két évvel ezelőtt végzett önértékelés során gyengeségként fogalmaztuk meg, hogy a bútoraink elavultak. A Digilabor és a hozzá kapcsolódó terek (Digilépcső, Digikomp) kialakításával ezen a helyzeten tudunk javítani.

A 2020. évi önértékelésben is látható ez a javulás. Az infrastruktúrát vizsgáló alkritériumról (4.6) alkotott véleményünk az, hogy javítás és fejlesztés is történik (70%), a tudatosságot a szisztematikusságot 30%-ban tartjuk jellemzőnek.

Néhány éve még csak lehetőségként fogalmaztuk meg, hogy ha az új szolgáltatások iránti olvasói igényekre, az új technológiák megjelenésére nyitottak leszünk, ha találunk forrásokat, új technikai és módszertani megoldásokat, akkor a működésünk eredményesebb, a szolgáltatásaink akár gazdasági szempontból is hatékonyabbak lehetnek. Anyagi hasznot jelenleg a pályázati időszakban még nem lehet felmutatni, de már jól körvonalazódik, hogy a máshol kevésbé elérhető eszközökkel felszerelt tér iránt nő az igény – egyelőre inkább a formális oktatáshoz köthető csoportos formában. A hatékonyabb működésen többek között azzal tudunk javítani, hogy a Digilabor köré szervezhető tevékenységek célszerűbbé tétele érdekében egy új osztály létrehozásával változtatunk a szervezeti felépítésen.

Azt a korábban megfogalmazott veszélyt, hogy más kulturális intézményekkel átfedésben szolgáltatunk, mára erősséggé formáltuk azzal, hogy a Kollabor Természettudományos Élményközpont projekthez csatlakozva tervezzük a következő évek programjait, hogy konzorciumi tagként összehangolt szolgáltatási kínálattal tudunk jelentkezni hiánypótló foglalkozásokkal, szakkörökkel. A Kollaborral való szinergikus működés megalapozza a jövőre vonatkozó terveinket, többek között a könyvtárosok számára kialakított makerspace tematikájú képzést, melyet a Könyvtári Intézettel közösen fogunk meghirdetni.

Az intézményi stratégiában megfogalmazott beavatkozásoknak megfelelően, a partneri igények ismeretében a munkatársak széles körének bevonásával szervezzük a Digilabor tevékenységét. A munkatársak motiválásának egyik eszköze a képzéseken való részvétel biztosítása, az alkotóműhely lehetőségeinek optimális kihasználásával az egyéni érdeklődési igények kielégítése is. Folyamatosan pályázunk új technikai, informatikai eszközök beszerzésére azzal a céllal, hogy a potenciális olvasókat is be tudjuk hívni a könyvtárba, akár önkéntes közreműködőként.

A jelenlegi helyzet (pandémia, a jogszabályi változások) a könyvtár rövid és hosszabb távú céljainak újragondolását követeli, a következő időszak intézményi stratégiájának megalkotását sürgeti. A folyamat elindult, az új stratégia elkészítésének határideje 2020. 10. 30.

A Digilaborhoz kapcsolódó **folyamatokat szabályozzuk**, amire azért is szükség van, mert egyre több munkatárs vesz részt a különböző tevékenységekben. Elkezdődött a folyamatok

azonosítása, írásos rögzítése, grafikus megjelenítése, a kockázatelemzés. Annak érdekében, hogy a továbbiakban is eredményesen működhessen a műhely, felkészültünk egyszerű elégedettségi visszajelzések rögzítésére, az igénygyűjtés különböző formáinak bevezetésére (pl. emoji a kijáratnál, kérdőív a honlapon).

A könyvtár munkatársainak olyan új ismereteket kell elsajátítani, melyekkel alkalmassá válnak az alkotótér eszközeinek, az új technológiák használatára, illetve **képessé válnak az új tudás megosztására**. Gyűjtjük a belső és a külső igényeket, visszajelzéseket – a honlap Digilabor (<http://konyvtar.bmk.hu/digilabor>) aloldalán – a változtatási javaslatok megvalósíthatóságát vizsgáljuk.

A minőségirányítási munkánk során megfogalmazott intézményi jövőképhez illeszkedik a Digilabor.

„Hatékonyan működő, a minőségi követelményeknek megfelelő könyvtárban, szakmailag felkészült, az aktuális kihívásokra a közös célkitűzéseknek megfelelően reagáló, megújulni képes, elkötelezett, kreatív munkatársakkal a város meghatározó kulturális intézményeként működünk.”

A Digilabor és működése és tevékenysége több ponton illeszkedik könyvtárunk küldetéséhez, amelyben megfogalmaztuk közös céljainkat:

- az egyének és csoportok tudásgyarapítása – mint általában minden makerspace, úgy a Digilabor is célként tűzte ki, hogy kapcsolódjon az **iskolán kívüli oktatás** különféle formáihoz, pl. informális tanulás vagy a digitális kompetencia fejlesztése révén. A foglalkozások alkalmával az alkotás folyamatát **a tervezéstől a megvalósításig tudatosítjuk**, illetve teret adunk az önálló kísérletezésnek is. A legjobb példa a könyvkötő tábor volt erre, ahol a résztvevők a mestert is inspirálták, így készült el például az oklevéltartó henger.
- elősegíteni a **hátrányokkal élők kulturális integrációját** – különböző társadalmi (gyakran hátrányos helyzetű) csoportok számára tesszük lehetővé a Digilabor szolgáltatásainak igénybevételét, támogatva és ösztönözve együttműködésüket. Mindezekről reméljük a **munkaerőpiaci versenyképesség és az életminőség javulását** is. A könyvkötő tábor résztvevői között volt nyugdíjas mérnök, kötetzetet tanuló fiatal szakmunkás, iskolás gyerek, könyvtáros, fejlesztőpedagógus, munkanélküli varrónő. Néhányan résztvevői az azóta indult könyvkötő tanfolyamnak.
- az egyetemes és **helyi kulturális értékek megőrzése és közvetítése** – a foglalkozások, programok jelentős része direkt vagy indirekt módon ezek megismertetését célozza; többek között a világító képeslap készítés a megye nevezetességeit ábrázoló képek felhasználásával.
- teret nyújtani a közösségi együttlétnek – a hagyományos könyvtári szolgáltatásokkal párhuzamosan a **kor kihívásainak megfelelően fejlesztjük a közösségi tereinket**, aminek segítségével új használói rétegeket nyerünk meg. A Digilabor berendezésekor nagyméretű írható falfelületet alakítottunk ki a közösségi tervezéshez. Mára látjuk, hogy a felület csökkentésével a láthatóságot kell növelnünk annak érdekében, hogy a közlekedőtereket használó spontán csoportok is felfedezhessék a tér lehetőségeit.

5) A Digilabor kapcsolódása a szervezet működéséhez

A Digilabor látogatók számára történő megnyitását, a népszerűsítését a sikeres intézményi működés szempontjából kulcsfolyamatként kezeljük. A küldetésünk, a stratégiánk megvalósításának egyik fontos eszköze, hogy kialakítottuk a közösségi műhelyt, a következő 3 év terveink szerint a célszerű és hatékony, gazdaságos működtetés időszaka lesz.

5.1. Folyamatok működtetése, a könyvtár céljaival összhangban

A Digilabor működésének előkészítésekor, a próbafoglalkozások során elkészültek az első folyamatleírások, a kockázatok számbavétele; tisztázódtak a folyamatgazdák felelősségi és hatáskörei, melyeket a folyamatleírásban rögzítettünk.

A Digilabor projektvezetője a tervezésbe bevonta az informatikusokat, a lehetséges foglalkozásvezetőket, a KSZR-es munkatársakat, az intézményi kommunikációban résztvevő könyvtárost és pénzügyes részvételére is szükség volt.

Az eddig megvalósított foglalkozások után mindig megbeszéltük, hogy az adott programot hogyan lehet gördülékenyebbé tenni, hogy mik a célszerű változtatások. Az esetmegbeszélést a foglalkozások rendszeressé válása, számuk növekedése után is megtartjuk, heti rendszerességgel tervezzük az értékelést. A résztvevők írásos véleményének elemzése, kiértékelése a MIT mérés-értékelés munkacsoportjának bevonásával történik hosszabb időszakonként.

A Digilabor folyamatainak és a működéséhez kapcsolódó szolgáltatások szervezése, ellenőrzése, a szükséges módosítások végrehajtása a korábbiakhoz viszonyítva több időt és figyelmet kíván. Az intézmény szervezeti felállásán módosítunk és **a koordinálást osztályvezetői szintű átszervezéssel, külön digitális feladatokat ellátó csoport létrehozásával szervezzük.**

Az intézményi éves beszámolóban és munkatervben külön fejezetet kap a Digilabor működésével kapcsolatos adatok, tevékenységek sora. A mérési eredményt követő beavatkozások így a teljes szervezet tevékenységéhez illeszthetők – pl. **kapcsolódás az országos projektekhez** (OKN, Könyvtári Éjszaka, Internet Fiesta), a városi eseményekhez (Ünnepi Könyvhét, Csabai Nyár) és a mindenkori kiemelt éves célokhoz, feladatokhoz.

Az értékelésbe, a tervek elkészítésébe, a módosítások bevezetésének előkészítésébe bevonjuk a használókat is, ennek érdekében külön folyamatként kezeljük a partnertalálkozók szervezését.

Digilabor		Folyamat...			
	Foglalkozás	...gazda	...ábra	Szolgáltatási előírás	Kockázat-elemzés
Fő	foglalkozásvezetés	Kertész Zoltán	✓	✓	✓
Fő	elégedettségi visszajelzés	Juhász Zoltán	✓	✓	✓
Fő	igényrögzítés	Kertész Zoltán	✓	✓	✓
Támogató	Világító képeslap készítése	Nagy Levente	✓	✓	✓
Támogató	Gyurmazongora	Nagy Levente	✓	✓	✓
Támogató	Könyvkötés	Biró Bertold	2020	2020	2020
Támogató	Társasjáték	Csüllög Lászlóné	2020	2020	2020
Támogató	Játék a robotokkal	Nagy Levente	✓	✓	✓
Támogató	Csoportszervezés	Kertész Zoltán	✓	✓	✓
Támogató	Anyagbeszerzés	Kertész Zoltán	✓	✓	✓
Támogató	Belső képzés	Kertész Zoltán	✓	✓	✓
Támogató	Kommunikáció, marketing	Juhász Zoltán	✓	✓	✓
Támogató	Sajtófigyelés	Babinszki János	✓	✓	✓
Vezetői	Ellenőrzés	Rakonczás Szilvia	✓	✓	✓
Vezetői	Értékelés	Darida Márta	✓	✓	✓
Vezetői	Beszámoló	Kertész Zoltán	2020	2020	2020
Vezetői	Partnertalálkozók szervezése	Kertész Zoltán	✓	✓	✓

5.2. Felhasználócentrikus könyvtári szolgáltatásokat biztosító folyamatok

A használói igények a hagyományos szolgáltatásokkal kapcsolatban is fontosak számunkra, ezért a papír alapú kérdőíves megkérdezések mellett egyre gyakrabban alkalmazzuk az online űrlapos véleménykérést akár elégedettségéről, akár igényekről van szó. Az elmúlt években a Digilabor tevékenységével kapcsolatban elsősorban a fiatalabb korosztály véleményét kértük. Nem csupán az igényeik beépítésére törekedtünk, de pl. a Digilépcső első látványterveit néhány konzultációt követően művészeti szakközépiskolások készítették.

A továbbiakban a programokon résztvevőktől minden alkalommal kérünk egyszerűbb vagy részletesebb véleményt a programtól függően.

Ígénymérő kérdőívet az intézményi honlap Digilabor oldalán helyeztünk el, erre negyedévenként Facebook posztban hívjuk fel a figyelmet.

Szintén a Digilabor menüben kapott helyet a műhely rendje és használati szabályzata azzal a céllal, hogy **bármikor hozzáférhetőek legyenek információk az eszközökről, a költségről, a foglalkozásokról, a használatról.**

Mérési módszer, eljárás	Vezetett foglalkozás	Egyéni használat	Születésnap zsúr	Tréning
Elégedettség				
Tanuló	Emoji, mozaik	Interjú, faliújság	Emoji, Kahoot	
Pedagógus	Online kérdőív, Kahoot	Online kérdőív		Emoji, kérdőív
Felnőtt	Emoji, Kahoot	Kérdőív		Faliújság, mozaik
Könyvtáros	Online kérdőív	Emoji		Emoji, faliújság, mozaik
Szakember/mester	Online kérdőív	Online kérdőív		Emoji
Igény				
Tanuló	Interjú	Interjú	Kahoot	
Pedagógus	Online kérdőív	Kahoot		Emoji, faliújság, mozaik
Felnőtt	Online kérdőív	Interjú, kérdőív		Emoji, faliújság, mozaik
Könyvtáros	Online kérdőív, faliújság	Interjú, kérdőív		Emoji, faliújság, mozaik
Szakember/mester	Online kérdőív	Interjú, kérdőív		Kérdőív

A panaszok rögzítésére személyes jelenlét alkalmával is van lehetőség, hiszen minden szolgáltatási ponton elérhető a panaszok bejelentésére rendszeresített űrlap. A könyvtár honlapján elhelyezett űrlap távolról is lehetővé teszi a panasz rögzítését, melyre az intézményi szabályok szerint mihamarabb, legkésőbb 5 munkanapon belül választ kell adni.

5.3. Folyamatok összehangolása a partnerekkel

A Digilabor szolgáltatásainak tervezésekor a hagyományos könyvtári szolgáltatások működtetése során megismert partnereken kívül olyan intézményeket, szervezeteket kerestünk meg, amelyeknek volt már „maker” tartalmú gyakorlata (a nagykovácsi Makerspace élménypedagógiai műhelye), éppen hasonlót terveztek létrehozni (a békéscsabai Életfa Kulturális Alapítvány) vagy kapcsolódó tevékenységet végeztek (a budapesti Skool közösség programozása lányoknak). Olyan kezdeményezések programjain vettünk részt, melyekből ötleteket nyerhettünk a fejlesztéshez (Digitális Témahét, Code Week).

Felhasználóként a környék pedagógusait, könyvtárostanárait tekintettük kulcsfontosságúnak, őket partnertalálkozókra hívtuk.

Az iskolák esetében új kapcsolódási pont volt a **nyári napközis táborok** sora, a középiskolákból jelentősen nagyobb létszámban érkeztek iskolai csoportok. Kisebb számban, de a korábbinál nagyobb mértékben jelentkeztek informatikai vállalkozások (eszközök kölcsönzése, szakmai tanács, közreműködés, kedvezményes szolgáltatások). Egy könyvkötő vállalkozó eleinte könyvkötészeti munkát végzett számunkra, majd nagyobb rendezvényeinken bemutatót tartott, a Digilaborban már kötészeti tábora is volt. Kiállítóhelyként a Békés Megyei Népművészeti Egyesülettel is régi a kapcsolatunk, a műhelyünket már tanfolyamokra is használják.

A város kulturális intézményeinek a város határain túlra nyúló programkínálata, kapcsolódási pontjai vannak. Rendszeres az intézményvezetők számára szervezett fenntartói egyeztetés is, így természetes, hogy a Digilabor programjaira is meghívjuk a partnereinket, hirdetjük egymás rendezvényeit, bővítik az ügyfélkörünket.

A Digilabor és hozzá kapcsolódó Digikomp, Digilépcső partnerkörének bővítése folyamatban van.

6) A Digilabor hatása a könyvtár egészére

A Digilabor kialakításával az volt a fő célunk, hogy a könyvtári szolgáltatások körének megújításával érdekes, vonzó lehetőségekkel **erősítsük a meglévő könyvtárhasználók kötődését, új használói köröket nyerjünk meg** a könyvtárnak és az olvasásnak, új típusú információszerezési módszereket népszerűsítsünk. Abban bízunk, hogy a környezetünk a könyvtár ismertségét, elfogadottságát is növeli.

Reméltük, hogy a korábban szokatlan tevékenységek a könyvtárosok **rugalmasságát és újíto kedvét is felélesztik**, hiszen közismert, hogy aki a munkájával elégedett az elkötelezettebb a munkahelye iránt és jobban teljesít munkafeladatainak elvégzése során. Reméltük, hogy a szélesebb körű szakmai ismertség, elismerés a kollégáink intézmény iránti elkötelezettségét is erősíti, hogy a munkatársak mindennapi munkakedvét, az általános munkahelyi légkört is javítja.

Az is alátámasztotta a szándékunkat, hogy az intézményi továbbképzési tervben a 2018 és 2022 közötti időszakra preferált témakörök között több olyan is volt, ami egyértelműen szükséges a könyvtári makerspace működtetéséhez:

- Webes kompetenciák fejlesztése
- Mentálhigiéné
- Informatika, számítástechnika
- Az intézmény stratégiájának megvalósítását elősegítő képzések
- Felnőttképzés

A Digilabor létrehozásának időszakában a szükséges szakmai kompetenciák frissítését szolgáló tájékoztatók, bemutatók szervezésére többnyire NKA és EFOP pályázati támogatásból volt lehetőség, továbbá pl. „Az én könyvtáram” című országos projektnek köszönhetően is tudtak a munkatársak olyan továbbképzéseken részt venni, amelyek a céljainkkal összhangban voltak. Azt tapasztaljuk, hogy egyre több munkatársunk értékeli úgy, hogy a könyvtári makerspace nemcsak a könyvtárlátogatók, de a könyvtárosok számára is lehetőség. Lehetőség tanulásra, élményszerzésre, olyan korszerű tudásanyag megszerzésére, begyakorlására, melynek során magunk is megújulhatunk, s átformálhatjuk a régi időkből ránk maradt „kardigános-kontyos-szemüveges könyvtároskisasszony” képet. Lehetőség akár a pénzügyi helyzetünk javítására is.

Munkatársaink egyre bővülő köre éli meg élményként a képzéseken való részvételt, majd a megszerzett tudás átadását a Digilabor foglalkozásain. Lehetőség nyílik olyan egyéni tudás, kreativitás kibontakoztatására is, melyekre a hagyományos könyvtári terekben és szolgáltatások során korábban nem volt mód. Munkatársaink véleménye „a robotok a könyvtárban” témájú tanfolyam után:

- A képzés előkészített arra, hogy a gyerekek számára digitális történetmesélésen alapuló foglalkozásokat tartsak.
- Az én könyvtáram projekt Keltsd életre A kis herceg kalandjait! mintaprogramja a digitális történetmesélés széles tárházát nyitja meg, a többi már csak fantázia kérdése, és persze a szükséges robotikai tudásé. Erre még szükségem van.
- Igen, a könyvtárakba is bekopogott a 21. század robotikai kis hercege, mese és történetvilágunk új profilú, mégis a régi értékeket képviselő szereplői, akiket így menthetünk át a múltból a jövőbe.

Tapasztalataink szerint a szervezet egészére nézve is jó hatással van az új szolgáltatás kialakítása:

- A partnereink visszajelzései pozitívak, az olvasók elismerően nyilatkoznak, érdeklődnek, a helyi sajtó figyelmé folyamatos; mindez a **munkatársak önértékelését, önbizalmát erősíti.**
- A fenntartói megítélés pozitív, a városvezetés (polgármester, kulturális alpolgármester, osztályvezetők) elfogadó, támogató – a könyvtárosok érzékelik az elismerést.
- A könyvtárosok kompetenciái javultak.
- A nyitottabb attitűdöt a pandémiás helyzet csak fokozta annak ellenére, hogy a várható törvényi változást a legtöbb munkatárs aggodalommal fogadta – ez is az egyre többször tapasztalható, általánossá váló elfogadóbb magatartásnak köszönhető.

A makerspace tevékenység tervezésekor arra is számítottunk, hogy a munkatársak felkészülése a Digilabor foglalkozásaira (ismertető, képzések, próbafoglalkozások) jó alkalom lesz arra, hogy az osztálykereteket és a korosztályi különbségeket átlépve erősödjön a könyvtárosok közössége. Feltételeztük, hogy egymás munkáját jobban megismerjük, hogy a szokatlan helyzetek megoldásában szerzett tapasztalat a könyvtári munka más területein is érvényesíti az újító

szándékot. A feltételezés helyes volt, ennek több bizonyítéka is van. A pandémia idején a munkatársak különösen toleránsak voltak egymással. A Digilabor végső berendezése és az RFID rendszer kialakítása során elkerülhetetlen volt, hogy új műszaki-technikai megoldásokat ismerjenek meg és azok alkalmazását a megszokottól eltérő szolgáltatási területeken is megtapasztalják.

A terveinket akadályozó, nem várt események is történtek.

- A pályázat megvalósítása szempontjából váratlan, a terveinket jelentősen befolyásoló tényező volt a koronavírus-járvány berobbanása. Ekkor a munkatársak jórészt otthonaikban folytatták a munkát, nem volt alkalom helyszíni foglalkozások szervezésére. A szokásosnál nagyobb erővel végeztük például adatbázisaink feltöltését, a megye könyvtárosaival való kapcsolattartást.
- A pályázat pénzügyi, adminisztrációs tevékenységei a tervezettnél nagyobb figyelmet és több időt igényeltek egyrészt az irányító hatóság munkatársainak elérhetősége, másrészt az intézmény gazdasági ügyeit intéző munkatársainak eltérő munkabeosztása miatt. Az előzetes kockázatelemzésnél ilyen mértékű veszéllyel nem számoltunk, jelentős áttervezésre volt szükség.
- Az utolsóként beszerzendő eszközökkel kapcsolatban probléma volt, hogy új közbeszerzési szakértőt kellett felkérnünk, ami az időterv módosítását jelentette.

Ha nem is mutatható ki egyértelműen, mégis vitathatatlan, hogy **a Digilabor tervezésétől a megvalósításig terjedő évek történései a könyvtár egészére, a munkatársakra, a szervezeti klímára jó hatással voltak.**

A munkatársak elégedettségét vizsgáló 2020-as szervezeti kultúra kérdőív szerint 2015-höz képest az alábbi területeken történt javulás:

- 1) A közvetlen munkatársakkal való együttműködésre vonatkozó kérdésre „jól tudunk együtt dolgozni” választ korábban a munkatársak 33%-a adott, 2020-ban már 54%.
- 2) A hogyan ítélik meg munkáját a könyvtáron belül a közvetlen kollégái kérdésre adott válaszok közül a „kellőképpen elismernek”, 29%-ról 46%-ra változott.
- 3) Milyen szempontokat tart fontosnak a könyvtár igazgatója? Fontos számára: az innováció 25%-ról 50 %-ra, a csapatmunkára ösztönzés 17%-ról 42%-ra változott.

7) A PDCA-elv érvényesülése

A Digilabor tervezésekor elsősorban a külföldi jó gyakorlatokra és a témában elkészült első hazai diplomamunka adataira, következtetéseire építettünk.

Ugyanebben az időben több komplex, településfejlesztési kulturális innováció előkészítése folyt a környezetünkben, amelyek brainstorming típusú megbeszélésein részt vettünk. A mikro- és makrokörnyezetet elemző megbeszélések résztvevőinek köre széleskörű volt. Az intézményeken kívül önkormányzatok, civil szervezetek, vállalkozások képviselői egyetértettek abban, hogy az egész életen át tartó tanulás egyre nagyobb jelentőségű; elkerülhetetlen, hogy újabb megjelenési formáit kínáljuk, ha az életminőség javítása a cél.

Korábban is ez volt a törekvésünk, amit a könyvtár a hagyományos szolgáltatásaival, kevésbé korszerű eszközökkel és technológiákkal tudott biztosítani. A helyiségek száma és az eszközök mennyisége és minősége tekintetében nem tudtunk minden igényelt tanulási feltételt, többféle kompetenciafejlesztési lehetőséget biztosítani.

Egy korábbi pályázatból kialakított, jól felszerelt oktatóterme már volt a könyvtárnak, kínálta magát a továbbfejlesztési lehetőség. A 15 fős tér a mai napig formális oktatási lehetőséget nyújt. Főként informatikai képzéseknek, kisebb csoportos foglalkozásoknak és előadásoknak ad otthont a terem. Úgy gondoltuk, hogy célszerű lesz, ha az oktatóterem mellé helyezzük el a digitális labort, mert a két helyiség együttműködve segítheti a digitális szövegértés fejlesztését, valamint a kreativitás kibontakozását.

A tervezett makerspace kialakításához szükségünk volt az adottságaink feltérképezésére. Számba vettük a műhelyhasználat speciális igényeit, amit a belsőépítészeti átalakítások, a helyiség korszerűsítése, az elektromos rendszer felújítása követett. Az alkotóműhelyben elérhető eszközök beszerzését a nemzetközi gyakorlat, a jó példák, illetve a kérdőíves igényfelmérésünk eredménye határozta meg. A pályázati projekt további lehetőségeket is kínált. A Digilaborhoz egy szabadtéri mobil standot (Digikomp) és egy használaton kívüli belső lépcsőházat (Digilépcső) terveztünk. SWOT analízist készítettünk, ami a könyvtári makerspace kialakításával kapcsolatos tényezőket tette összevethetővé. Az elemzés eredményeként úgy döntöttünk, hogy gyengeségeink ismeretében a veszélyeket is vállaljuk; további lehetőségek felkutatásával, a meglévők erősítésével **új szolgáltatást alakítunk ki.**

E R Ő S S É G E K	A hagyományos könyvtári dokumentumok forrásként szolgálnak	Nincsen hozzáértő segítő személyzet.	G Y E N G E S É G E K
	Az épület közösségi térként funkcionál.	Alacsony a munkatársi létszám	
	Új tereket kapott (vissza) az intézmény.	Nem optimális megközelíthetőség.	
	Sikeres korábbi pályázatok (oktatóterem, 3D nyomtató)	Alacsony költségvetési keret.	
	A kód-szakkör pozitív tapasztalatokat adott.	Állományvédelem, eszközvédelem (nincs szabad állandó digilaboros munkatárs)	
	Informatika iránt érdeklődő munkatársak.	Rendezvények összehangolása –a tervezett teret időnként bérbe adjuk.	
	Nyitott, pozitív hozzáállás a kollégák részéről.	Marketing hiánya.	
	Ismerjük a nyugaton jól működő projekteket.	Saját arculat hiánya.	
	Kiépített, működő könyvtári hálózat van a megyében.		
Meglévő kapcsolat a békéscsabai oktatási intézményekkel			
SWOT			
L E H E T Ő S É G E K	Új könyvtárhaználó.	Csökken a város lakossága.	V E S Z É L Y E K
	Bővülő szolgáltatás kínálat	Nem kap széles nyilvánosságot a fejlesztés.	
	Alkotó, kreatív foglalkozások	Kihasználatlanság	
	Bevételi forrás.	Érdektelenség (belső és külső).	
	Újabb pályázati lehetőségek.	Fenntarthatóság, üzemeltetési költségek.	
	Infrastruktúra fejlesztése.	Szakértő személy/műhelyvezető hiánya.	
	Munkatársak motiválási tényezőjévé válhat.	Kár keletkezik a labor eszközeiben.	
	A labor tevékenységeinek bemutatása a könyvtári épületen kívül is lehetséges (Békés megye – KSZR).	Hagyományos könyvtári funkció túlzott eltolódása.	
	Minta az ország többi könyvtárának	Önálló makerspace-terek nyílnak a városban.	
	Tapasztalataink megosztása előbbre visz (pl. konferencia, képzés, tanulmány).	Felhasználói igények gyors és állandó változása.	
	Korszerű, kurrens állományrész létrehozása.	A felhasználói igények nem jutnak el hozzánk.	
	Digitális kompetenciák továbbfejlesztése.	Nehézkes kapcsolattartás a partnerekkel.	
Új típusú olvasásnépszerűsítő foglalkozások fejlesztése, megtartása.	A potenciális használók kör csökken.		

A Digilabor projekt egyszerűsített időterve, az itt bemutatott GANTT diagram a második változat. Az eredeti 2019 decemberi időpontot 2020. április 15-re módosítottuk mert a tér kialakítására nem találtunk olyan vállalkozót, amelyik a szomszédos természettudományos élményközpont (Kollabor) térkialakításával összehangoltan tudott volna dolgozni.

A táblázatban jelzett (d=tervezett megvalósítás, D=változtatás) időtervtől néhány tevékenység megvalósításával eltértünk, illetve a teret az elvártnál korábban kezdtük foglalkozásokra használni. A projektben 2020. áprilisra csupán a kialakítás volt a cél, a célszerű használat csak 2020. második felében kezdődött volna.

Digilabor kialakítása	2017		2018	2019	2020		2024-ig
	1.né.	2.né.			1.né.	2.né.	
Projekt-előkészítés							
látványterv	d						
szakmai terv	d						
Közbeszerzés							
közbeszerzési folyamat lefolytatása		d	d	d	d	D	
Eszközbekzerzés							
épülethez kapcsolódó berendezési eszközök, felszerelések		d	d	d	d		
gépek, berendezések, felszerelések		d	d	d	d		
irodabútor, egyéb szolgáltatáshoz szükséges bútorzat		d	d	d	d		
nem formális, oktatási célú eszközök		d	d	d	d	D	
Építéshez kapcsolódó tevékenységek							
átalakítás		d	d	d	d		
beüzemelés		d	d	d	d		
telefon, kábelhálózat kiépítése, átépítése, felújítása		d	d	d	d		
Immateriális javak beszerzése							
licenck beszerzése		d	d	d	d		
vagyoni értékű jogok		d	d	d	d		
Szakmai megvalósítás							
szakmai megvalósítók informatikai, technikai tevékenysége		d	d	d	d		
kötelező nyilvánosság		d	d	D	D		
Projektmenedzsment							
kommunikációs tevékenység		d	d	d	d	d	d
Fenntartási tevékenység							
képzések szervezése				D	D	d	d

A legjelentősebb eltérést a közbeszerzési eljárások elhúzódása jelentette; egy alkalommal nem volt érvényes pályázó, máskor meg kellett ismételni az eljárást, mert a vesztes ajánlattevő kifogást emelt a nyertessel szemben. A világvjárvány kialakulása is akadályozta az eszközbekzerzést, a nyertes sem tudott minden eszközt időben szállítani. A fenntartási időre

tervezett munkatársi képzéseket a tervezettnél előbbre hoztuk (pl. Abacusan képzés, belső felkészítések), a foglalkozásokat is jóval korábban kezdtük el. Az eszközök érkezésével párhuzamosan fokozatosan indultak a foglalkozások azzal a céllal, hogy mihamarabb, kis létszámú csoportokkal vagy külső foglalkozásvezető közreműködésével próbafoglalkozásokat valósítsunk meg.

A berendezésre, az eszközök elhelyezésére készített terveinken szinte azonnal változtatni kellett, mert pl. a beszerezhető vágóasztal, a kötegvágó sokkal nagyobb méretű, mint ahogy terveztük. Az eredetileg tervezett elhelyezéstől eltérően a babák számára beszerzett járókát csak szükség esetén vesszük elő.

Időközben a kulturális közfoglalkoztatás megszűntével a műhelyfelelősök száma jelentősen lecsökkent, így a használati időn (nyitvatartáson) is változtatni kellett.

A programok tartalma formálódik, amit leginkább a világító képeslapot készítő foglalkozás egyre bővülő tartalmú felépítésével lehet szemléltetni.

Az egyes verziók változása:

- 1) papírlapon áramkör, saját készítésű rajz, segítségül táblai rajz
- 2) kartonon előre berajzolt áramkör, saját készítésű rajz, segítségül táblai rajz
- 3) kartonon előre berajzolt áramkör, nyomtatott fotó, segítségül táblai rajz + algoritmus
- 4) helyismereti online adatbázis bemutatása, kartonon előre berajzolt áramkör, nyomtatott helyismereti fotó, a fotóhoz készített szöveges ismertető + QR-kód, segítségül táblai rajz + algoritmus rajzos ábrázolása és szöveges leírása
- 5) ... igény szerint további változtatásra nyitott a folyamatgazda

A képeklapot készítő foglalkozás jelenlegi verziójának kialakítását a résztvevők, a foglalkozásvezető, a csoportot kísérő tanárok felkészültsége, igényei egyaránt befolyásolták. A végeredmény egy helyismereti információkat közvetítő, élményt nyújtó, kedvelt alkotó tevékenység lett.

A 2020. évi intézményi munkaterv már tartalmazta a foglalkozások rendjét, amit a veszélyhelyzet megszűnése után tudunk megvalósítani.

A projekt célunk 2020-ra csupán a Digilabor kialakítása volt, továbbá az, hogy a következő 5 év alatt legalább évi 300 fő számára szervezzünk kreatív tanulási programot. A tér kialakítása megtörtént, az utolsó közbeszerzési eljárásban még néhány kiegészítő informatikai eszköz júniusra várható.

Az első próba foglalkozás 2018 decemberében már közel 100 résztvevővel zajlott. 2019. év végére a foglalkozások száma 49, a résztvevőké 699 volt. Az intézményi honlap megújulásával párhuzamosan készült el a Digilabor online felülete, melyet folyamatosan javítunk.

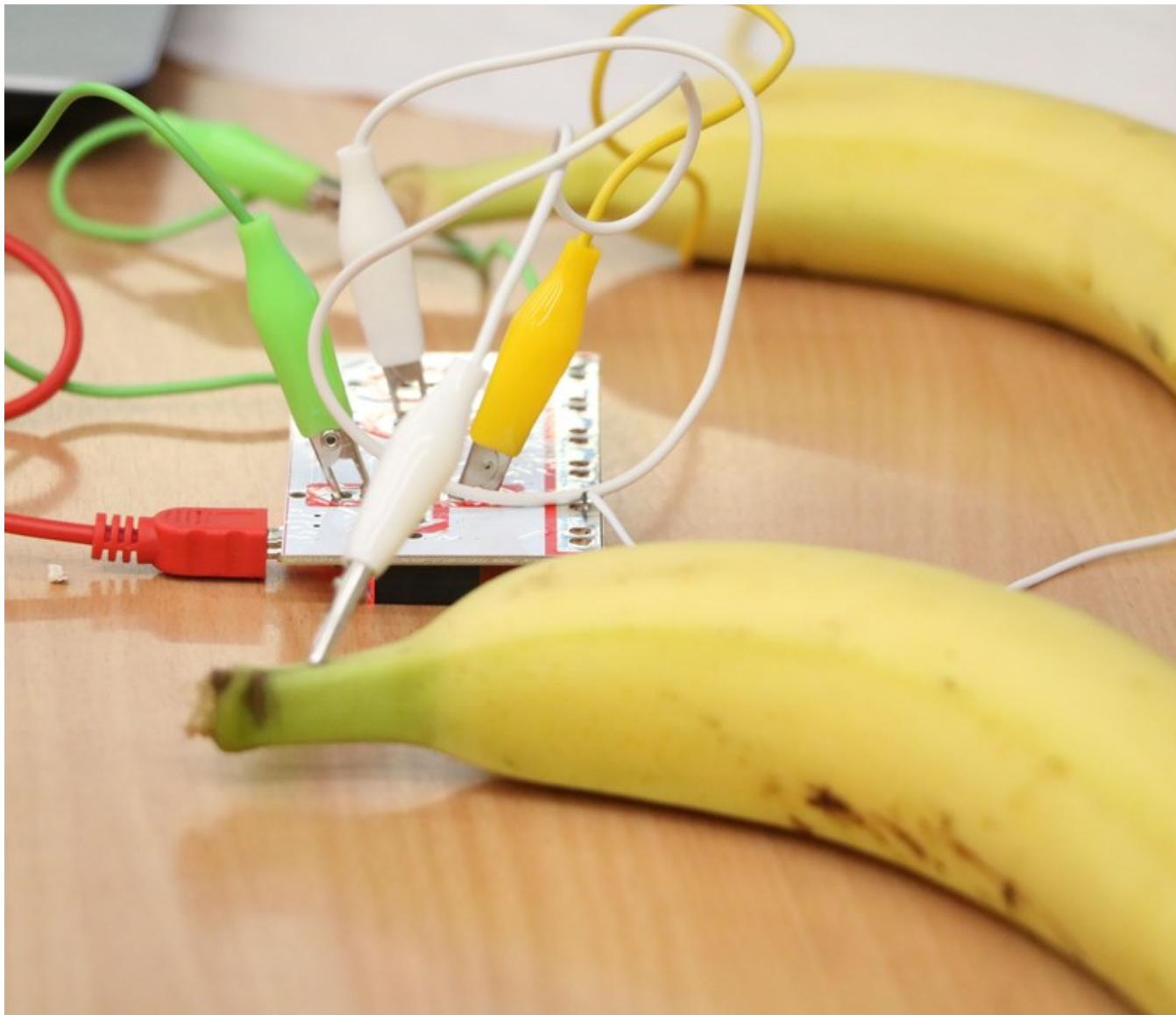
A Digilabor működésének időszakára (2020–2023) a megfelelő létszámú résztvevő biztosítása, a népszerűsítés érdekében megterveztük a kommunikációs tevékenységet. A népszerűsítésben elsődleges szerepet kapnak az online felületek.

A Digilaborral kapcsolatos kommunikáció				
Kommunikációs csatorna	Felelős	Gyakoriság	Tartalom	Forma
Könyvtári honlap – híreink	Juhász Zoltán	negyedévente	előzetes tájékoztatás	részletes szöveges tájékoztatás
Könyvtári honlap – rendezvényeink	Juhász Zoltán	havonta	beszámoló a lezajlott eseményekről	kép, rövid szöveg
Könyvtári honlap – galéria	Nagy Levente	havonta	beszámoló a lezajlott eseményekről	képek
Békés Megyei KSZR honlap	Nagy Levente	havonta	életképek a Digilaborból	képek, rövid szöveg
BMK Facebook-oldal	Nagy Levente	havonta	életképek a Digilaborból	képek, film, rövid szöveg
Gyermekkönyvtár Facebook-oldal	Kiss Ildikó	hetente	életképek a Digilaborból	rövid videó kevés szöveggel
Békés Megyei KSZR Facebook-oldal	Darida Márta	hetente	életképek a Digilaborból	rövid videó kevés szöveggel
Instagram	Nagy Levente	hetente	életképek a Digilaborból	Képsor (min. 3 db)
BMK Youtube-csatorna	Nagy Levente	havonta	eseménybeszámoló	2–3 perces film
Könyvtári Hírlével	Juhász Zoltán	havonta	szolgáltatásajánlás	adatszerű információk
Médiacentrum (Csabai Mérleg, Behir.hu)	Juhász Zoltán	havonta	eseménybeszámoló	film, szöveg
Körös Hírcentrum, Megaráción	Rakonczás Szilvia	havonta	előzetes tájékoztatás	riport
Rádió1	Rakonczás Szilvia	negyedévente	eseménybeszámoló	riport

A Digilaborba szervezett egyéni használat során és a meghirdetett csoportos foglalkozások után egyszerű elégedettség-, illetve igénymérést terveztünk. Az adatok éves szintű összesítése a

további tervezéshez nyújt segítséget. Az elmúlt 2 év eseményeire visszatekintve, a használatot rögzítő adatokat elemezve elégedettek vagyunk a Digilabor működésének bevezetésével, a vártnál kedvezőbbek az eredmények. Optimistán tervezzük az intenzív működés időszakát.

Tudatos tervezőtevékenység, folyamatos elemzés, értékelés és következetes végrehajtás szükséges, melyre oly módon is készülünk, hogy külön munkacsoportot hozunk létre a siker érdekében.

8) A Digilabor fenntarthatósága

„...úgy elégítjük ki a jelen szükségleteit, hogy azzal nem csökkentjük a jövő generációk képességét, hogy kielégíthessék a saját szükségleteiket.”

A Digilabor műhely és szolgáltatásai fenntarthatóságát a tervezéskor több szempontból vizsgáltuk, kockázatelemzést végeztünk. A kockázati tényezőket súlyoztuk (1–10), a lehetséges kiváltó okok kockázati hatásait kerestük annak érdekében, hogy a „Mit lehet tenni?” kérdésre megnyugtató válaszokat találjunk. Az ellenőrzési időszakok meghatározásával a biztonságos megvalósítást kívántuk segíteni.

Digilabor kockázatelemzés					
Kockázati tényező(k)	Kiváltó ok	Kockázati hatások	Súlyozás (1–10)	Ellenőrzés	Mit lehet tenni?
Nem kap széles nyilvánosságot a fejlesztés.	Nem alkalmazzuk a tervezett módszereket.	Kevés az érdeklődő, nem teljesül a vállalt min. 450 fő bevonása.	10	6 havonta	A népszerűsítés új módszereit kell bevezetni.
	Nem kelti fel a célközönség érdeklődését a népszerűsítésünk.	Kevés az érdeklődő, nem teljesül a vállalt min. 450 fő bevonása.	10	6 havonta	A célközönség elérésének módját meg kell változtatni.
Alacsony szintű a kihasználtság.	Kevés a bevont használó.	Kevés az érdeklődő, nem teljesül a vállalt min. 450 fő bevonása.	10	3 havonta	A célközönség elérésének módját meg kell vizsgálni.
	Kevés a visszatérő használó.	Hosszú távon nem kifizetődő a működtetés.	8	12 havonta	A használók igényeinek felmérése.
	Nem az igényeknek megfelelő a felszereltség.	Hosszú távon nem kifizetődő a működtetés.	8	12 havonta	Újabb eszközök, alkalmazások beszerzése.
A fenntarthatóság veszélyben van, mert nincs elegendő forrás a terek üzemeltetésére (rezi, fogyóeszközök, stb.).	A költségvetési keret kevés.	A szolgáltatásra kész kreatív terek nem működnek.	8	12 havonta	Szponzorokat kell keresni, térítéses szolgáltatásokat kell bevezetni az eredeti cél megtartásával.
Hiányos az életkori sajátosságoknak való megfelelés.	Nem volt körültekintő a tervezés.	Szűkül a bevontak köre.	6	12 havonta	A célcsoportok szervezeteinek megkeresésével új igényfelmérés.
A kreatív foglalkoztató tér nem jól megközelíthető.	Nincs elegendő tájékoztató felirat, ismertető.	Nem megfelelő mértékben nő a bevontak köre.	8	12 havonta	A földszinti közlekedő tér szükség szerinti átrendezése. A láthatóság növelése.

Arra jutottunk, hogy fenntartható lesz a Digilabor, ha megfelelő promócióval elegendő érdeklődőt, fizetőképes használót tudunk megnyerni. Fontos, hogy szponzorokat találjunk és

az is, hogy **költséghatékonyan működjön a műhely**; többek között **törekedni kell az anyagok újrahasznosítására**, a gépek és eszközök kíméletes és célszerű használatára, a folyamatos karbantartásra. Az eredeti cél azonban nem feltétlenül a nagy nyereség, hanem a képességfejlesztés, új könyvtári szolgáltatás nyújtása.

A tér érvényes olvasójeggyel rendelkezők számára díjmentesen látogatható, így olvasóink a hagyományos könyvtári szolgáltatások mellett az új technológiákhoz is szabadon hozzáférhetnek.

A népszerűsítés érdekében:

- A könyvtárlátogató csoportoknak – mint új könyvtári szolgáltatást – bemutatjuk a Digilabot, remélve, hogy használóként többször visszatérnek majd.
- Együttműködési megállapodást kötünk a békéscsabai, Békés megyei nevelési intézményekkel. Szabadidős foglalkozásokat, az iskolai közösségi szolgálat teljesítéséhez helyszínt kínálunk.
- A könyvtári honlapon kiemelt szolgáltatásként tesszük elérhetővé az új térrel kapcsolatos információkat.
- Elektronikus és nyomtatott tájékoztatókat készítünk. A kiadványok iskolákba, továbbképző központokba juttatásával új használókat toborzunk.
- A helyi médiában rendszeresen bemutatjuk a tevékenységeket, eredményeket – erre terv készült.
- Az inaktív lakosság elérése céljából szórólapokat viszünk orvosi rendelőkbe, munkaügyi központokba.
- Elektronikus hírlevélben gyorsan, nagy tömegű célközönség érhető el. Az online felületeinken közzétett figyelemfelkeltő videós és képes bejegyzések segíthetik a célcsoportok megszólítását.

Az anyagi erőforrás megteremtése érdekében:

- térítéses szolgáltatásokat vezetünk be, költségszámításra alapozva születésnap i zsúr, céges tréningek (a kezdés őszre toródik),
- a helyi vállalkozások szponzori támogatását kérjük, kaptuk (pl. alapanyag a könyvkötéshez).

Annak érdekében, hogy a könyvtárosokat szélesebb körben is megnyerjük a makerspace mozgalomnak:

**a Digilabor működését
példaként mutatjuk
az ország többi kulturális
intézménye számára;
a Könyvtári Intézet
közreműködésével
kialakítottuk a „Makerspace a
könyvtárakban” című képzést a
gyakorló könyvtárosok
munkájának kiegészítése
céljából.**

A Békés Megyei Könyvtár a Digilabor kialakításának időszakában már jól járt, hiszen rengeteget tanultak a kollégák. A közvetlen környezetünkben pedagógusok, tanulók, családok szereztek olyan élményeket, amelyekre korábban nem volt lehetőség. Abban bízunk, hogy a társadalom is jól jár a könyvtári makerspace típusú Digilabor működésével, hiszen kiváló terepe az alkotásnak, az újításnak, az újrahaznosításnak, a megszerzett információk gyakorlatba való átültetésének.

Hisszük, hogy a könyvtári célokat kiegészíti, magasabb szintre tudja emelni az alkotó ismeretszerzést.

BÉKÉSWIKI

helyismereti közösségi tartalomfejlesztés

1) A BékésWiki

A számítógépek, az internet és a közösségi weboldalak elterjedésével új munkalehetőségek, tevékenységek jöttek létre, kialakultak az ügyintézés elektronikus formái, a mindennapok során könnyen és gyorsan információhoz juthatunk, továbbá számos szórakozási, kikapcsolódási lehetőség is biztosított.

Az interaktivitásra építve kialakultak olyan szolgáltatások, melyeket a lakosság szerepvállalásával kívánnak fejleszteni. **A saját ismeretek hozzáadásával, a közösség kollektív tudása bővíthető**, az egyéni tudás egy nagyobb rendszer részévé válik, melyben hosszú távon megőrződik. Az egymással folytatott kommunikációt és együttműködést web 2.0 -ás technológiák biztosítják, így **az egyének tartalomkészítővé válhatnak**.

A **helyi értékek megőrzésének** számos módja létezik. Egy adott téma bemutatható előadásokkal, kiállításokkal, az ismeretek cikkekben és kötetekben foglalhatók össze. A régmúlt történései akár egy családi beszélgetés során is feleleveníthetők. Könyvtári területen a helyismereti gyűjtemény gondozása, gyarapítása, elérhetővé és kutathatóvá tétele a példa.

Napjainkban a nyomtatott dokumentumokkal szemben előnyt élveznek az **interneten elérhető tartalmak**. Az elérhetőség és a felhasználás is gyorsabb és kényelmesebb egy online elérhető könyv „fogyasztása”. A 21. században megnőtt az online források és szolgáltatások jelentősége. A könyvtáraknak alkalmazkodniuk kell a jelenkor kihívásaihoz, a használók igényeihez, ehhez online jelenlétre van szükség. 2020-ban a koronavírus-járvány tette egyértelművé az elektronikus szolgáltatások szükségességét és társadalmi igényét.

A könyvtárak helyismereti anyagához széleskörű hozzáférést tudunk biztosítani a **dokumentumok digitalizálásával és elektronikus formában történő szolgáltatásával**. Egy elektronikus gyűjteményben a felhasználó otthonról belelapozhat könyvekbe, teljes szövegű keresést is végezhet.

A helyismereti tartalmak web 2.0-ás technológiákkal tehető könnyen elérhetővé. A Twitter, a Facebook, a Tumblr, a Google Drive, a fórumok, a blogok és wikik olyan internetes szolgáltatások, melyekkel különféle ismeretanyagokat oszthatunk meg. Ezek az eszközök külön-külön is alkalmazhatók, de vannak olyanok, melyek egymással is kombinálhatók, és így még komplexebb **tartalommegosztást** tesznek lehetővé.

A **helyismereti tartalomszolgáltatás** történhet wiki-rendszer segítségével, ahol egy felületen több felhasználó is tartalmat tehet közzé, vagy módosíthatja a meglévőket. Az enciklopédiák sajátosságaival és a wiki adta lehetőségekkel indították el 2001-ben a Wikipédia online világciklopédiát, melyet önkéntes alapon bárki szerkeszthet. A tartalmak ingyenesen megoszthatók, módosíthatók. A statisztikák a világ öt leglátogatottabb weboldalai közé helyezték.

A **wiki-elgondolás a könyvtáros szakmában** is megjelent. Több könyvtári gondozásban lévő wiki-oldalt is létrehozta a könyvtári állományra építve. Ezek jellemzője, hogy a bejegyzések általában régiek, tehát a kezdeti (minden bizonnyal pályázati forrással megtámogatott) lelkesedést nem követi folyamatos tartalommegosztás. Ezekre a felületekre általában a szabadon felhasználható dokumentumok szövegei kerülnek fel, azoknak a könyveknek az anyagai, melyekre a szerzői jog már nem vonatkozik. Természetesen vannak rendszeresen karbantartott wiki-rendszerek is.

A 2020-ban elérhető, könyvtárak által működtetett wiki-oldalak közül Balatonalmádi, Balatonfüred és Zirc városi könyvtárak együttműködésével 2009-ben indították el a Helytörténeti gyűjtemény elnevezésű wiki-oldalt. 2010-ben hozták létre a Hódmezővásárhelyi Digitális Enciklopédiát, azonban 2013 óta nincs újabb bejegyzése. 2011-ben több könyvtári wiki-oldal is létrejött.

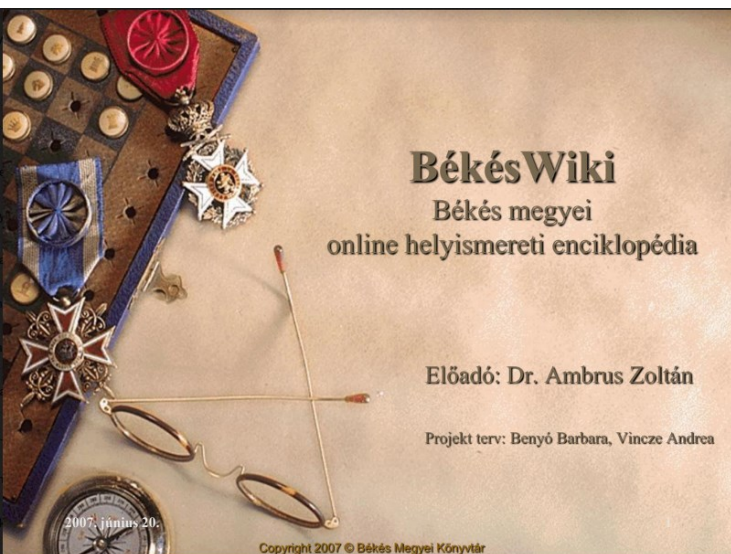
A **Békés megyei vonatkozású wiki-oldal** létrehozásának gondolata 2006-ban született meg, a könyvtárosok azt tapasztalták, hogy egyes olvasói csoportok érdeklődése a helytörténeti tartalmak felé fordult.

A helyismereti információk bemutatására a **Wikipédia** szolgált példaként. A felhasználók platformtól függetlenül, interneteléréssel és egy böngészővel hozzáférhetnek az enciklopédia tartalmához. Az elgondolás szerint a globális szolgáltatásokkal szemben a helyi enciklopédia más aspektusból, helyi forrásanyagokból képes bemutatni megyei vonatkozású tényeket, eseményeket, így az sem jelent problémát, ha békéscsabai személyről a Wikipédián és a saját wiki-oldalunkon is létezik leírás. Már kezdetben fontos szerepet szántunk az oldal önkéntes szerkesztőinek. Az érzelmileg kötődő tartalomelőállítók (szócikkírók) alkotásai helyivé, egyedivé, a Békés megyeiek sajátjává teszik az adatbázist. A családok, a rokonok bevonásával olyan tartalmak is a rendszer részévé válnak, melyeket még semmilyen formában nem publikáltak, legyenek azok családfakutatói anyagok, korabeli fényképek vagy

családi történetek. A Wikipédián a helyi jelentőségű források nem feltétlenül hozhatók nyilvánosságra, egy helyi felület viszont ezt a funkciót tudja biztosítani.

A Wikipédia főbb jellemzői	
Előnyök	Hátrányok
Naprakésztség.	Nem szakemberek készítik.
Azonnal javítható.	Hiányzik a tudományos és a nyelvtani ellenőrzés.
Könnyen és gyorsan használható forrás.	Könnyen szubjektívvé válhat.
Számos kiegészítő funkciója van (naptár, bibliográfia, dokumentumtár).	Wikipédia „vandalizmus”.

A **BékésWiki** (<http://bekeswiki.bmk.hu>) megteremt a lehetőséget, hogy **helyi értékeket mentsen meg és közvetítsen**, míg a Wikipédia egyetemes jelleggel kívánja a tudást megőrizni. További könyvtári szolgáltatásokkal összekapcsolható (pl. elektronikus könyvtárral, repozitóriummal), ezzel azok fenntarthatósága és létjogosultsága biztosítható.

A könyvtári wikikhez hasonlóan, korábban a BékésWiki tartalmait is könyvtárosok készítették muzeológusokkal és levéltárosokkal együttműködve. **A hazai könyvtárak között elsőként összeállított bemutató prezentáció** 2007-ben készült. 2008-ban a könyvtár helytörténettel foglalkozó munkatársa a Magyar Könyvtárosok Egyesülete rendezvényén mutatta be a szolgáltatást.

A szolgáltatás 2011-ben új lendületet vett a „Békés Tudásdepó-Expressz” pályázatnak köszönhetően. 2011-től BékésWiki online helyismereti vetélkedők indultak nem szakemberek bevonására törekedve. Később helyismereti klub szerveződött, ahol a helyi értékek iránt érdeklődők elsajátíthatták a szükséges informatikai ismereteket. Az elmúlt évek legnagyobb tartalombővítést lehetővé tevő projektje Békéscsaba újratelepítésének 300. évfordulójához

kapcsolódott. Ekkor több mint száz békéscsabai vonatkozású életrajz készült külső és belső partnerek bevonásával. 2019-ben a könyvtár olyan havi foglalkozássorozatot szervezett, melynek célja a szócikkírás gyakorlatának elsajátítása és az elkészült produktumok publikálása volt. A BékésWiki önkéntes alapon működik, bárki szócikkíró lehet, de az elkészült munka lektorálást követően kerül feltöltésre. A feltöltést, szerkesztést csak az oldalon regisztrált könyvtáros végezheti.

Már a BékésWiki 2006-os elindításakor kiemelt fontossággal bírt **a helyi közösség szerepvállalása**. Ez a szempont a mai napig a tevékenységünk jellemzője. Az eddigi eredmények, a megszerzett tapasztalatok és a közzétett tartalmak azt bizonyítják, hogy a Békés megyeiek aktivizálása eredményes és működőképes tud lenni. A közös munka tervezést, a felhasználók motiválását igényli. A végeredmény olyan **különleges helyi érték, amit a közösség elismer és felhasznál**, ez az intézmény és a felhasználók elégedettségéhez vezet.

Annak érdekében, hogy a **helyismereti tartalmakat egységes keretben, könnyen átlátható és felhasználóbarát formában** tudjuk tárolni, a BékésWiki indulásakor **irányelveket** fogalmaztunk meg. Röviden, tömören és érthetően kívánjuk közzétenni az ismereteket, ezért maximum 4500 karakterben határoztuk meg a szócikkek terjedelmét. Az áttekinthetőség érdekében a témától függően meghatározott alfejezeteket kell, hogy tartalmazzon egy-egy tétel. A BékésWiki szerkesztési elvei nyilvánosan hozzáférhetők az enciklopédia kezdőoldalán, illetve a [szócikk szerkesztése](#) lap alatt is. Több esetben a Wikipédián használatos eljárásokat vettük át, ezek az útmutatók szintén elérhetők. A szöveges leírásokat saját készítésű [videós útmutatók](#) egészítik ki: videosegédlet készült a szócikk létrehozásához, a formázáshoz, a kategorizálásához, a képfeltöltéshez, a képbeillesztéshez, a képgaléria létrehozásához, illetve a laptörténet megtekintéséhez.

Az enciklopédia kezdőoldalán jogi nyilatkozatot tettünk közzé a szócikkek tartalmára és a szócikkírás gyakorlatára vonatkozó információkkal.

NYILATKOZAT

A BékésWiki online helyismereti enciklopédián megjelenő tartalmak nem a Békés Megyei Könyvtár álláspontját és véleményét jelenítik meg. Szócikkíróink nézőpontja semmilyen esetben sem jelenik meg oldalunkon.

Az általunk publikált szócikkek korábban megjelent folyóiratcikkek, könyvek, kötetek, lexikonok és enciklopédiák adatain, információin, tényein alapulnak. A forrásként használt dokumentumok feltüntetésén kívül nem tudjuk garantálni egyetlen szócikk pontosságát és helyességét sem. Törekszünk a rendelkezésünkre álló leghitelesebb és legpontosabb források felhasználására.

Az oldalunkon közzétett szócikkek szaklektorálására nincs lehetőségünk. Így nem tudjuk biztosítani a tartalom hitelességét. A BékésWiki folyamatos ellenőrzését nem tudjuk garantálni. Lehetőségeinkhez mérten törekszünk a **nyelvi helyességre és a tartalmi pontosságra**.

A BékésWiki nem vonható felelősségre semmilyen benne található információ által okozott kárért. Önkéntes alapon bővítjük azzal a céllal, hogy nyílt helytörténeti, információs adatbázist tegyünk bárki számára hozzáférhetővé. Nyilatkozatunk egyoldalú és tájékoztató jellegű.

A BékésWiki 15 éves múltat tudhat maga mögött, a szerkesztők jelentős tapasztalatra tettek szert, ugyanakkor újításnak tekintjük azt a formát, ahogyan a tartalombővítést jelenleg szervezzük. A szolgáltatáshoz kapcsolódó, közösségi alapú helyismereti tartalomkészítés lehetőségeit, mint innovációt kívánjuk részletesebben ismertetni. A tevékenység elsősorban a 2019-es szócikkíró foglalkozás keretében kerül bemutatásra, mert jól szemlélteti, hogy elsődlegesnek tekintjük az önkéntes szerkesztők felkészítését a forrásgyűjtés, a szerkesztés alapvető szabályainak, szempontjainak betartására. A szakkörrel elindult egy olyan **hosszú távú együttműködés**, amely érzelmileg kötődő és felkészített **„civilek” közreműködésével** biztosítja a BékésWiki folyamatos gyarapodását, fenntarthatóságát és összhangban van a **közösségi részvétellel működtetett szervezet** minősítéssel.

2) A BékésWiki céljai, várt és elért eredmények

A szolgáltatások bevezetése előtt helyzetelemzés készült, a lehetőségek figyelembevételével világos célokat fogalmaztunk meg. Felhasználói oldalról jelen volt egyfajta igény a helyi hagyományok és a múlt megismerése iránt (pl. Békéscsaba a múltban közösség). Turisztikai szempontból a megye természeti és kulturális értékei a fontosak (Munkácsy-negyed kiépítése). Kutatói és tanulói oldalról helyismereti információigényről beszélhetünk. Az informatika

fejlődésének és az internet elterjedésének köszönhetően a **kulturális örökséggel kapcsolatos információk gyors és könnyű elérése** alapelvárássá vált. A helyismereti gyűjteménnyel foglalkozó kollégáink tapasztalata, hogy egyre nagyobb igény mutatkozik az iránt, hogy az információk (lehetőleg) egy helyen legyenek elérhetőek.

Az online helyismereti adatbázis létrehozásával a könyvtár távolabbi célja:

- a helyi értékekhez történő hozzáférés megteremtése,
- a tanulás és információszerzés megkönnyítése,
- a kulturális intézményekkel (múzeumokkal, levéltárakkal, más könyvtárakkal) folytatott együttműködés lehetőségének megteremtése,
- más intézmények helyismereti anyagának láthatóvá tétele,
- a kulturális identitás és összetartozás erősítése.

Közvetlen célok:

- könnyen és bárhol elérhető, webes felületen működő adatbázis létrehozása,
- a közgyűjteményekben felhalmozott helyismereti tudás és információ integrált formában történő hozzáférhetővé tétele.

A Békés Megyei Könyvtár BékésWiki adatbázisának gyarapodását már a kezdetektől is a helyi lakosok bevonásával kívántuk biztosítani. Az évek során bebizonyosodott ahhoz, hogy felhasználható tartalmakat tehesünk közzé, szükség van arra, hogy az érdeklődőket **megismertessük** a szócikkírás folyamatával. A teljes folyamat megismertetéséhez több alkalomra is szükség van, a rendszeres visszacsatolást is garantálni akartuk. Ezeket az elképzeléseket **tanfolyamok szervezésével** kívántuk megvalósítani.

Békés Megyei Tudásház és Könyvtár

5600 Békéscsaba, Kís Ernő utca 3., Pf. 35

Tel/Fax: (66) 530 200 * Web: www.bmk.hu * E-mail: bmk@bmk.hu (Fszny: 04-047-04; AL-1974)

FELHÍVÁS

Békés megyei online helyismereti vetélkedőre

A vetélkedő célja a BékésWiki elnevezésű közösségi Békés megyei online helyismereti enciklopédia építése.

A vetélkedőn a Békés Megyei Tudásház és Könyvtár munkatársainak és családtagjainak kivételével bárki részt vehet, aki valamilyen módon kötődik Békés megyéhez, vagy érdeklődik a megye története, irodalma, kulturális értékei, nevezetességei iránt.

A vetélkedőre 3 fős csapatokkal lehet nevezni 2011. április 28-ig.

A vetélkedőn minden csapatnak létre kell hoznia egy kötelező és egy szabadon választott szócikket a BékésWiki honlapján megadott feltételek, szabályok, iránymutatások szerint.

A kötelező szócikkek témáit 2011. május 2-án nyilvános sorsrúzsás keretében egy előre megadott, a BékésWiki honlapján közzétett listából sorsoljuk ki a BMTK előadójában.

A szabadon választott szócikket az online regisztráció alkalmával kell megadni. Témáját a bírálóbizottság hagyja jóvá.

A két szócikk közül legalább az egyikhez egy maximum 1,5 perces videoklipt kell készíteni (készíthető digitális fotókból, telefonnal, videokamerával).

A wiki szócikkek szerkesztési útmutatók és oktatóvideók segítik (<http://bekeswiki.bmk.hu>).

A legjobb videoklipek a Békés Megyei Tudásház és Könyvtár Elektronikus Könyvtárba, s azon keresztül az Európai Digitális Könyvtárba is bekerülnek.

Az első három helyezést elért csapat díjazásban részesül.

BekesWiki

Határidők

Jelentkezés	2011. április 28.
Vetélkedő indulása (Nyilvános sorsrúzsás a kötelező szócikkek listájából)	2011. május 2.
Vetélkedő befejezése (A szócikkek és a videoklip elkészítésének határideje)	2011. május 23. (16.00 óra)
Eredményhirdetés, díjátadás	2011. június 4.

További információk:

<http://bekeswiki.bmk.hu>

Projekt azonosító: TÁMOP-3.2.4.-08/1-2009-0001

A 2011-ben szervezett **szócikkíró vetélkedő** után néhány tanulságot levontunk. A program kiegészült bemutató foglalkozásokkal, módszertani útmutatók készültek. A könyvtárosok különböző fórumokon nyújtottak segítséget, a szócikkírást tanácsokkal segítették. A motiválás érdekében a versenykiírás nyereséget is tartalmazott: helytörténeti irodalmat, illetve informatikai eszközöket lehetett nyerni.

A 2012-es kiírás sikeresebbnek is bizonyult, 18 új, feltöltésre alkalmas szócikkal gyarapodott a BékésWiki.

A vetélkedők mellett a Békés Megyei Könyvtárban elindult a **Békés Megyei Helyismereti Klub**. A résztvevők fejleszthették informatikai jártasságukat, helyismereti tudásuk hozzájárulhatott az enciklopédia bővítéséhez.

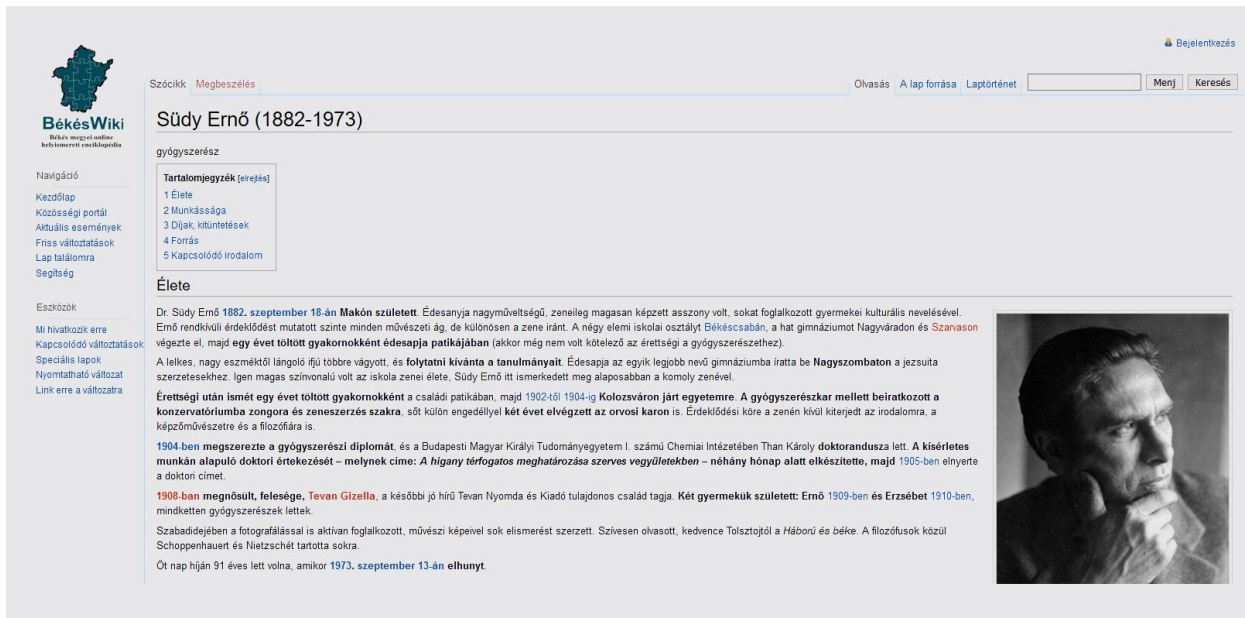
Békéscsaba 2018-ban ünnepelte újratelepítésének 300. évfordulóját. A Békés Megyei Könyvtár városi szintű középiskolás helyismereti vetélkedő megszervezése mellett szócikkek formájában emlékezett a település híres személyeiről.

Közzétettünk egy felhívást, melyben személyesen, illetve elektronikus formában vártunk adatokat, fotókat, dokumentumokat. Önkéntes szócikkírók is jelentkeztek, számukra tájékoztatást nyújtottunk a tartalmi követelményekről, továbbá a szerkesztési elvárásokat nyilvánosan is hozzáférhetővé tettük.

A **Békéscsabai Százak felhívás** volt az első olyan projekt, melyben a korábbinál nagyobb létszámmal vállaltak szerepet a könyvtár munkatársai. A kollégákat megismertettük a

BékésWiki szerkesztési alapelveivel, tájékoztatást kaptak a szócikkek felépítéséről. A feladatban nem csak a könyvtárosi végzettséggel rendelkező munkatársak vettek részt. Mindenki segítséget kapott a forráskereséshez, az írás elkezdéséhez, az életrajz összeállításához, a forrásmegjelöléshez. A szócikkek kidolgozásához elsősorban a könyvtárunkban elérhető dokumentumokat használtuk fel, esetenként könyvtárközi kéréssel kértük meg a forrásként használható kötetet. Előszeretettel hivatkoztunk a teljes szövegű keresést biztosító elektronikus adatbázisok anyagaira (Hungaricana, ADT, MeRSZ). **A munkatársak informatikai készségei is fejlődtek, továbbá lehetővé vált, hogy a későbbiekben saját tapasztalaton alapuló tájékoztatást nyújtsanak a könyvtár látogatóinak.**

A Békéscsabai Százak projekt keretében 64 új életrajzzal bővült a BékésWiki. A Békéscsabai Százak közé tartozó 51 személy szócikkét már korábban is tartalmazta az adatbázis; ezeket a lapokat bővítettük, frissítettük, egységesítettük. Összesen 115 szócikk található a Békéscsabai Százak kategória alatt. A tartalom-előállításban 18 munkatárs vett részt, a könyvtárosok mellett közfoglalkoztatottak és diákok is. Rokonoktól, családtagoktól is kaptunk leírásokat, például dr. Südy Ernő gyógyszerészről.

Südy Ernő (1882-1973)

gyógyszerész

Tartalomjegyzék [rejtés]
1 Élete
2 Munkássága
3 Díjak, kitüntetések
4 Forrás
5 Kapcsolódó irodalom

Élete

Dr. Südy Ernő **1882. szeptember 18-án Makón született**. Édesanyja nagyműveltségű, zeneileg magasan képzett asszony volt, sokat foglalkozott gyermekei kulturális nevelésével. Ernő rendkívül érdeklődést mutatott szinte minden művészeti ág, de különösen a zene iránt. A négy elemi iskolai osztályt **Békéscsabán**, a hat gimnáziumot Nagyvárdon és **Scanason** végezte el, majd **egy évet töltött gyakornokként édesapja patikájában** (akkor még nem volt kötelező az érettségi a gyógyszerészethez).

A lelkes, nagy eszméitől lángoló ifjú többre vágyott, és **folytatni kívánta a tanulmányait**. Édesapja az egyik legjobb női gimnáziumba íratta be **Nagyszombat**ra a jezsuita szerzetesekhez, igen magas színvonalú volt az iskola zenei élete, Südy Ernő itt ismerkedett meg alaposabban a komoly zenével.

Érettségi után ismét egy évet töltött gyakornokként a családi patikában, majd 1902-től 1904-ig **Kolozsváron járt egyetemre**. **A gyógyszerészkar mellett beiratkozott a konzervatóriumba zongora és zeneszerzés szakra**, sőt külön engedéllyel **két évet elvégzett az orvosi karon** is. Érdeklődési köre a zenén kívül kiterjedt az irodalomra, a képzőművészetre és a filozófiára is.

1904-ben megszerezte a gyógyszerési diplomát, és a Budapesti Magyar Királyi Tudományegyetem I. számú Chemiai Intézetében Than Károly **doktorandusza** lett. **A kísérletes munkán alapuló doktori értekezését – melynek címe: *A higany törfogatos meghatározása szerves vegyületekben* – néhány hónap alatt elkészítette, majd 1905-ben elnyerte a doktori címet.**

1908-ban megnősült, felesége, Tevan Gizella, a későbbi jó hírű Tevan Nyomda és Kiadó tulajdonos család tagja. **Két gyermekük született: Ernő 1909-ben és Erzsébet 1910-ben**, mindkettőn gyógyszerészek lettek.

Szabadidejében a fotografálással is aktívan foglalkozott, művészi képeivel sok elismerést szerzett. Szívesen olvasott, kedvence Tolstojtól a *Háború és Béke*. A filozófusok közül Schopenhauert és Nietzsche-t tartotta sokra.

Öt nap híján 91 éves lett volna, amikor **1973. szeptember 13-án elhunyt**.

[http://bekeswiki.bmk.hu/index.php/Südy Ernő \(1882-1973\)](http://bekeswiki.bmk.hu/index.php/Südy_Ernő_(1882-1973))

Tisztelt Juhász Zoltán,

Köszönöm megkeresését. Valóban én vagyok a dédunoka nagy öröm számomra hogy így írám talált. Ami ennél is nagyobb öröm számomra hogy milyen részletesen összegyűjtésre kerültek az adatok dédnagyapámról.

Továbbítom levelet édesapámnak Dr. Schamschula Györgynek aki biztosan a segítségére lehet, ő rendelkezik a legtöbb információval Korniss Gézáról.

Emailben fogja Önt keresni.

Köszönöm eddig megírt munkáját, udvözléttel!

From: juhász.zoltan@bmk.hu [mailto:juhász.zoltan@bmk.hu]

Sent: Wednesday, May 15, 2018 10:38 AM

To: juhu

Subject: Virág részére - Korniss Géza szócikk

Tisztelt Virág!

Juhász Zoltán vagyok, a Békés Megyei Könyvtár munkatársa. A könyvtár Békéscsaba újratelepítésének 300. évfordulója alkalmából száz híres csabai életrajznak elkészítésével kíván megemlékezni, az elkészült szócikkeket a BékésWiki helyismereti adatbázisunkban tesszük elérhetővé.

A Békéscsabai Százak között található Korniss Géza (1888-1960) is, az ő életrajza az alábbi oldalon meg is tekinthető: http://bekeswiki.bmk.hu/index.php/Korniss_Geza_1888-1960

A Magyar Családtörténeti Adattár segítségével arra a következtetésre jutottam, hogy Ön Korniss Géza dédunokája: <http://www.macsse.org/pudenus/mcsat/fam.asox?id=15546>

(Itt kérek elnézést, ha mégsem így van.)

Ahogy a szócikkben olvasható, Korniss Géza Dél-Amerikába távozott és 1960-ban hunyt el. Ezt meg tudná erősíteni, esetleg tudna plusz információkat, vagy fényképeket küldeni Korniss Gézáról?

Köszönöm szépen a segítséget, valamint még egyszer elnézést kérek, ha mégsem Ön a dédunoka.

Üdvözléttel:

Juhász Zoltán

Békés Megyei Könyvtár

Felkerestük a valószínűsített rokonokat.

Korniss Géza közigazgatási- és kultúratanácsnokról minden forrás csak a születési dátumát közölte, a halálozási dátumnál hol kérdőjel, hol 1960 szerepelt, a halálozási helye minden esetben ismeretlen volt.

Internetes adatbázisokban, gyászjelentés-gyűjteményekben kerestük a helyes dátumot, sokáig sikertelenül. A Magyar Családtörténeti Adattár tartalmazta Korniss Géza felmenőit és utódait is. A leszármazottak között még élő

rokonokat fedeztünk fel. Egy fűzesgyarmati e-mail címet találtunk (Korniss Géza Fűzesgyarmaton született). A levélváltást követően Korniss Géza dédunokája összekapcsolt minket az édesapjával. A Korniss-unoka dél-amerikai ismeretségeinek köszönhetően sikeresen utánajárt a pontos információknak.

Legutóbb **2019-ben** szerveztünk **könyvtári programsorozatot** azzal a céllal, hogy a BékésWiki enciklopédiát bővítsük, a szócikkíráshoz szükséges tudást átadjuk. Az intézmény technikai, tárgyi és személyi feltételei egyaránt adottak voltak. A **szócikkíró-foglalkozás** „A Békés Megyei Könyvtár az egész életen át tartó tanulásért” című pályázat egyik eleme volt.

A projekt kidolgozása előtt **igényfelmérést** végeztünk. A könyvtárhasználók egyértelműen rámutattak az online adatbázisok és az IKT eszközök használatának igényére. A könyvtárostánárok az élményszerű tanulás létjogosultságát és eredményességét emelték ki. Az idősebb korosztály válasza a számítógépes és helyismereti vonatkozású tanfolyamok iránt mutattak érdeklődést.

A foglalkozássorozat azzal a céllal indult, hogy a résztvevők megismerjék azokat a helyi kulturális, történelmi értékeket, melyek a digitális eszközök használatával megőrizhetővé válnak. A szakkör lehetőséget teremtett a **digitális és a kulturális kompetenciák együttes fejlesztésére**. A két kompetencia jól kiegészíti egymást. Egy-egy szócikk megalkotásakor

fejleszhető a fogalmazási készség, elsősorban a tömörség és a tárgyilagos nézőpont alkalmazása, gyakorolható az írásbeli kifejezőmód. A kutatások során mondatokat, fejezeteket kellett fogalmaznunk, meghatározott követelményeknek megfelelően kellett bemutatnunk a választott témát. Elsajátították azokat az ismereteket, melyek a könyvtárakban és levéltárakban történő irodalomkutatáshoz szükségesek. A könyvtári rend és a tájékoztató jelzetek ismerete a polcokon történő tájékozódást, a keresési technikák elsajátítása az elektronikus tartalmak könnyebb elérését segítette. A csoportban végzett feladatokkal fejlődött az együttműködési készség, a munkamegosztási képesség, a kommunikáció, melyekre nem csak a szakkör során, hanem a mindennapi életben is szükség van. A saját kutatás bemutatása az információ- és tudásmegosztáshoz kapcsolódó kompetenciára volt hatással.

A helyismereti vonatkozású előadásegységek a helyismereti tudás fejlesztését tették lehetővé. A kutatómunka során megismerték az újabb technológiákat, fejlődött az eszközhasználati tudás is. Érzelmi elköteleződés alakítható ki, a szerkesztők sajátjuknak tudhatják az adatbázisban megjelenő írásukat. Végeredményként mindez további kutatásokhoz és újabb szócikkek megírásához vezet.

Szeretettel várjuk jelentkezését a Békés Megyei Könyvtár ingyenes BékésWiki-szakkörére, amennyiben:

- érdeklődik Békés megye értékei iránt;
- megismerkedne a BékésWiki helyismereti elektronikus enciklopédiával és a szerkesztésével;
- elsajátítaná a kutatás alapjait;
- ellátogatna a Magyar Nemzeti Levéltár Békés Megyei Levéltárába, Gyulára;
- hasonló érdeklődésű emberekkel helyismereti sétán venne részt a városban;
- szeretne megismerni és megkóstolni tipikusan helyi ízeket;
- gyarapítaná informatikai tudását.

A gyűjtőmunkához szükséges eszközöket ajándékba adjuk!

Jelentkezés:

bekescsaba@europedirect.hu; tel.: +36-66-530-201

Első alkalom: 2019. január 14. (hétfő) 14 óra

**Helyszín: Békés Megyei Könyvtár
(Békéscsaba, Kiss E. utca 3.)**

EFOP-3.7.3-16-2017-00337
A Békés Megyei Könyvtár
az egész életen át tartó tanuláért

A BékésWiki-szócikkíró szakkör tematikájának bemutatása

A havi szakkör 12 alkalomból állt. Az első óra a csoport megismerésével, az elvárásaik és a szakkör követelményeinek tisztázásával zajlott. A foglalkozások harmada a szükséges elméleti ismeretek átadása mellett az informatikai készségek begyakorlásával telt. A résztvevők meghallgatták a BékésWiki történetét, megismerték a kutatáshoz kapcsolódó alapfogalmakat és a szerkesztési elveket. Lényeges szempont volt a szócikkírás sajátosságainak tudatosítása (pl. tisztázni azt, hogy nem a Wikipédiáról másoljuk át a tartalmat; átbeszélni, hogy milyen típusú dokumentumokat használhatunk megbízható forrásként), és a kutatási technikák gyakoroltatása. Több alkalommal végeztünk keresést a könyvtári elektronikus katalógusban, a Hungaricana közgyűjteményi portálon és az ADT felületén. Az életrajzi leírásokhoz kapcsolódóan az OSZK Gyászjelentések adatbázisát is használtuk. A tartalmak lementése és a forrásmegjelölés többek számára új ismeretet jelentett. Az elektronikus forráskeresés mellett a könyvtári rend bemutatása is a tananyag részét képezte. A jelenlevők konkrét példán keresztül gyakorolták a célszerű keresést.

A foglalkozások résztvevőitől azt vártuk, hogy a szakkör végére készítsenek el egy saját szócikket, az egész megyére kiterjeszthették a kutatásukat. A témaválasztást békéscsabai helyismereti sétával próbáltunk megkönnyíteni. Felkerestük azokat az épített környezeti értékeket, melyek érdeemesek arra, hogy szócikk formájában megemlékezzünk róluk.

A séta alkalmával a résztvevők tablet segítségével követhették az útvonalat, fotókat is készíthettek a szócikkekhez. Egy-egy épület előtt átbeszéltük a forrásként használható dokumentumokat, amelyek a szócikkírás elkezdéséhez nyújthatnak segítséget. A frontális előadást követően a tagok a helyismereti séta állomásaihoz kapcsolódó saját élményeiket osztották meg. Autóbuszos kirándulás során a MNL Békés Megyei Levéltárában tarthattuk meg a foglalkozást.

Dr. Erdész Ádám, az intézmény igazgatója bemutatta a résztvevőknek azokat a dokumentumokat, amelyek a kutatás során forrásként használhatók. A résztvevők forrásanyagot kaptak a közös szócikk elkészítéséhez.

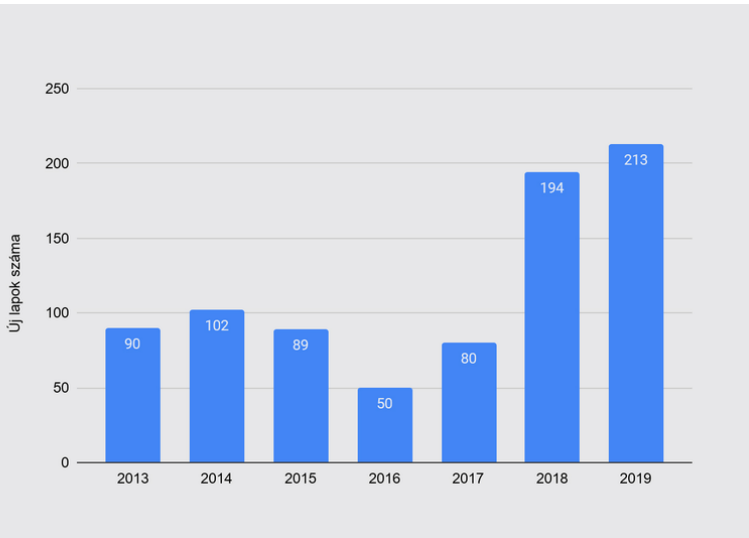
A közös szócikk témájául a könyvtár elődjének tekinthető Békéscsabai Casino-Egyletet választottuk. Ehhez a könyvtár is rendelkezik korabeli dokumentumokkal, és a

levéltári anyagokat is megismerhettük. A levéltári és könyvtári forrásfelhasználás ismerete kifejezetten fontos napjainkban, hiszen nagyon sokan kizárólag csak az interneten tájékozódnak, ami pontatlanná és felületessé teheti az információszerzést. A közös szócikk írása kontaktórákon zajlott. Közösén döntöttünk a szócikk címéről, a fejezetekről, illetve együtt fogalmaztunk rövid, tömör, nézőpontmentes tételmondatokat. A közös munkával a ráhangolódást kívántuk biztosítani, továbbá bemutatni, hogy milyen lépésekből áll egy szócikk megírása.

Valamennyi résztvevő az érdeklődésének, lakhelyének megfelelően választott egy témát, amit önállóan kidolgozott. A felmerülő kérdések megválaszolását kontaktórák tették lehetővé, de elektronikus formában folyamatosan kapcsolatban álltak az oktatóval.

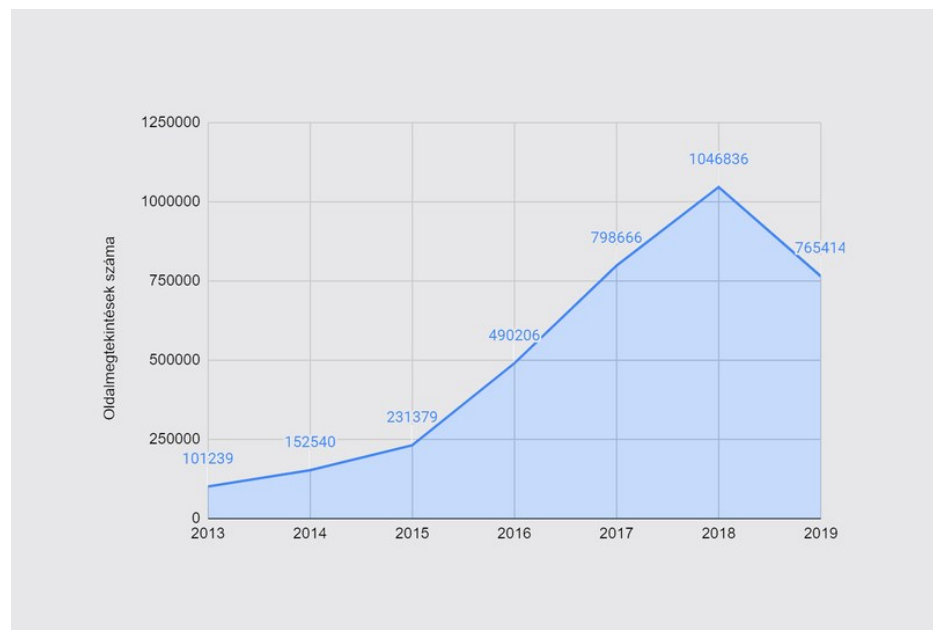
A szakkör utolsó alkalmain került sor az elkészült írások bemutatására. A szócikkírók megosztották tapasztalataikat, elmondták mi okozott számukra nehézséget a kutatás során, a hallgatóság kérdezett a témáról. A tartalmakat az oktató is véleményezte, esetenként korrekciókat kért. A [2019-es szócikkíró-szakkör](#) keretében elkészült alkotások nyelvi lektorálást, tördelést és szerkesztést követően kerültek fel a BékésWikire.

A korábbi évekhez képest 2018-ban nagyjából megduplázódott a feltöltött lapok száma. Ezt a Békéscsaba újratelepítéséhez kapcsolódóan készített szócikkek eredményezték. A személyekhez köthető születési és halálozási dátumok, valamint az emléktáblák is önálló egységként kerültek fel az enciklopédiába. 2019-ben a már közzétett életrajzok dátumlapjai is elkészültek, továbbá folytatódott a békéscsabai emléktáblák

leírásainak elkészítése. A békéscsabaiak mellett a környező települések bevonásával egyre több Békés megyei emléktábla szócikke is elérhető.

A BékésWiki oldalmegtekintésének száma a 2013-as adathoz képest 2018-ra megtízszereződött. Az **ugrásszerű növekedés** azzal magyarázható, hogy egyre több felületet használunk a népszerűsítésre. A könyvtári honlap, a Facebook-oldal és a kéthetente megjelenő hírlevél mellett nyomtatott szórólapok, újságban megjelenő ajánló, illetve személyes tájékoztatás segíti a BékésWiki megismerését. A Békés Megyei Könyvtár Facebook-oldalán 2018 óta rendszeresen bejegyzést készítünk az új szócikkekről, továbbá az évfordulókhöz kapcsolódóan is megosztunk szócikkeket. A helytörténeti, helyismereti vonatkozású Facebook-csoportokon

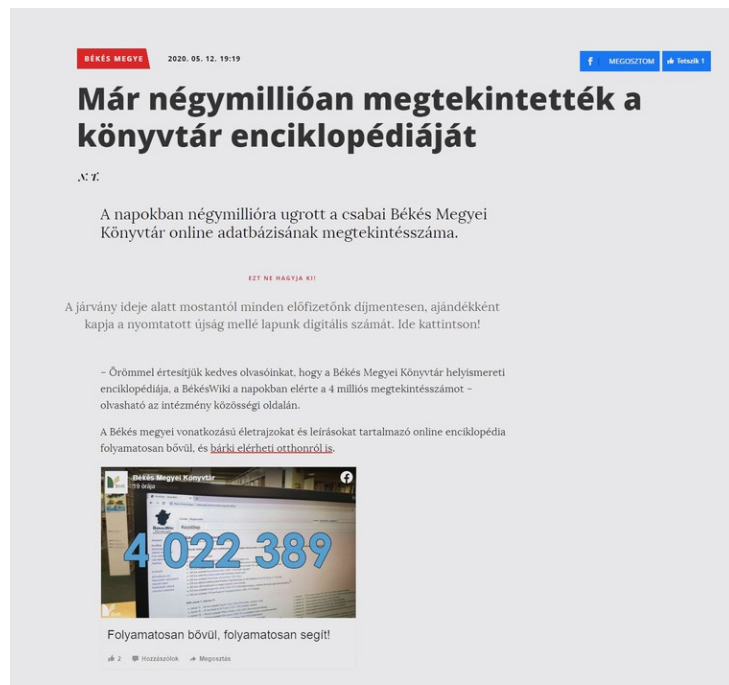
keresztül is megpróbáljuk elérni az érdeklődőket, a Békéscsaba a múltban, és a Békéscsaba napjainkban csoportokban rendszeresen tájékoztatást adunk az enciklopédia aktualitásairól. A közösségi oldal aktív tagjainak köszönhetően számos visszajelzést és segítséget kapunk. 2020 májusában sikerült elérni a **4 milliós látogatószámot**, amiről a helyi média is beszámolt.

Egyre gyakrabban tapasztaljuk és sikernek tekintjük, hogy a **BékésWikin közzétett tartalomra előszeretettel hivatkoznak online vagy nyomtatott formában megjelent dokumentumokban:**

- A Gyulai Hírlap [online felületén](#) közzétették a BékésWikin elérhető Beliczey Miklós-portrét.
- A Munkácsy Mihály Emlékház leírása a [Magyar Nemzeti Levéltár reformációs portálján](#) a mi szócikkeinkre hivatkozik.
- A Csabai Mérleg Békéscsabai Városvédő és Városszépítő Egyesület rovata gyakran hivatkozik a BékésWikin elérhető információkra.
- Magyar Gábor 2018-ban kiadott Magyarországi ornitológusok életrajzi lexikona forrásai között szerepel az adatbázisunk.

Az adatbázis elindításakor célként határoztuk meg az **együtműködést a többi kulturális intézménnyel**. A Munkácsy Mihály Múzeumtól a felületünkön közzétehető fotókat kaptunk, a MNL Békés Megyei Levéltára forrásanyagokkal, előadás megszervezésével segítette a munkánkat.

Tovább **bővült a hosszú távú együtműködésre nyitott szervezetek köre** a Békéscsabai Városvédő és Városszépítő Egyesülettel, aminek bizonyítéka az elkészült szócikkek megosztásának napi szinten tetten érhető növekedése.

Eredménynek tekintjük, hogy a közösségi alapú szerkesztés iránt megnőtt az érdeklődés, az eddigi résztvevőkön kívül újabb érdeklődők kérik a szakkör folytatását.

BékésWiki

2019-es statisztika

765 414 megtekintés

213
új oldal

232
feltöltött kép

bekeswiki.bmk.hu

3) Használói és partneri vélemények

A Békéscsabai Százak elnevezésű megemlékezés során is 18 könyvtári alkalmazott vett részt a tartalomfejlesztésben. A kutatás és a szócikkírás gyakorlatának megismerése után, az első tapasztalatok megszerzését követően a munkatársak szívesen vállaltak évfordulóhoz kapcsolódó szócikkírást. Ez megadta a lehetőséget, hogy a könyvtárosok a saját érdeklődési körüknek és érzelmi kötődésüknek megfelelő kutatást végezzenek, ami motiváló tényező. Az újszerű munka pozitív fogadtatását az is bizonyítja, hogy az éves munkatervekben több tartalomkészítési vállalás is megjelenik.

A BékésWiki szócikkíró-foglalkozás a könyvtár munkatársai közül többek érdeklődését felkeltette. A szakkörre nagy számban jelentkeztek külső érdeklődők, végül a szabad helyekre tudtuk a munkatársaink jelentkezését fogadni. A [foglalkozássorozat előadásainak anyagai](#), illetve a BékésWiki szerkesztési segédletei szabadon hozzáférhetők belső és külső érdeklődők egyaránt.

A szócikkíró-szakkörön részt vett egyik munkatársunkkal készítettünk interjút, hogy tolmácsolhassa a résztvevő könyvtárosok motivációit, tapasztalatait. A kolléga 6 éve a Békés Megyei Könyvtár munkatársa. Segédkönyvtáros képzésen vett részt,

ott szembesült azzal, hogy milyen fontos feladata a könyvtárosoknak a helyi értékek megőrzése és közvetítése.

„Megfogalmazódott bennem, hogy tovább kell képeznem magam, hiszen időközben feladatkörömmé vált a megyei kiadású folyóiratok és aprónyomtatványok kezelése, rendszerezése. Hatalmas izgalommal vettem bele magam az új információk gyűjtésébe a szakkörön. Biztos voltam abban, hogy sok új információra teszek szert. Az órák

szisztematikusan épültek egymásra. Az óra anyagait mindenki megkapta nyomtatott formában is, ez segítette az otthoni gyakorlást. A tökéletesen felkészült oktató gyakorlati segítségére napi szinten lehetett számítani a kutatómunka során. Folyamatos konzultációra is lehetőség nyílt. Fantasztikusan **összekovácsolta a csapatot a közös munka, de az otthoni szócikkírás az önálló munkavégzésre is felkészített.** A séta során megismerhettem olyan helyeket, apró kis „titkokat”, amiket már csak az idősebbek tudnak. Egy számomra eddig ismeretlen területre nyertem betekintést, a levéltári kutatómunkába. Olyan eszközökkel és programokkal, adattárolókkal ismertetett meg, melyeket eddig nem használtam a munkám során. Úgy gondolom, hogy nagyon sok hasznát fogom venni az elkövetkezendő időkben.”

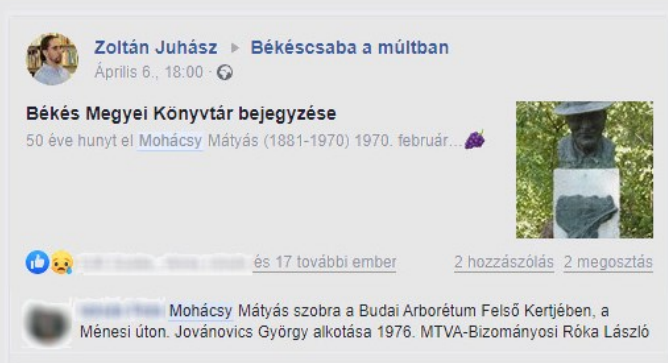
A helyiek bevonásával szeretnénk fejleszteni az adatbázist, ezért kiemelten fontos, hogy a használók, partnerek, szócikkírók el tudjanak érni bennünket. A folyamatos javítás és fejlesztés szándéka, a minőségirányítási szemlélet is megköveteli, hogy a szolgáltatás színvonalát mérjük, a használók igényeivel, véleményeivel tisztában legyünk.

A BékésWiki kezdőoldalán amellet, hogy tájékoztatást nyújtunk az önkéntes tartalombővítés lehetőségeiről és az oldal szerkesztési elveiről, **lehetőséget biztosítunk** arra is, **hogy a felhasználók visszajelzéseket, javításokat továbbítsanak** számunkra.

Lehetőség van visszajelzés beküldésére a **könyvtári Facebook-oldalunkon**, üzenet küldhető e-mail címünkre, továbbá a könyvtári honlapon elhelyezett úrlapon is.

Arra is volt már példa, hogy egy évfordulóhoz közzétett bejegyzés alatt kaptunk olyan visszajelzést, ami a szócikk pontosítására, tartalmának kiegészítésére vonatkozott.

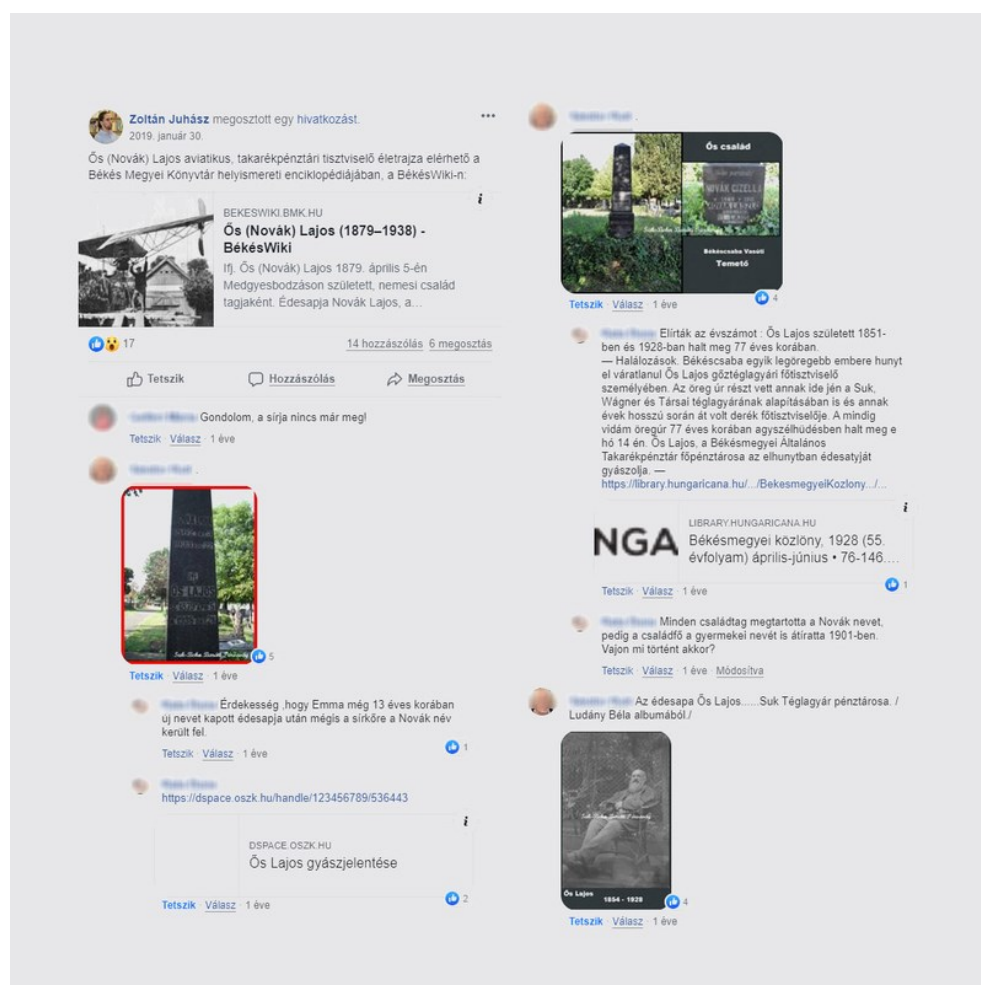
2020 áprilisában Mohácsy Mátyásra emlékeztünk a Facebookon. A posztban a Mohácsy Mátyás életrajzot tartalmazó BékésWiki-szócikk linkjét tettük közzé. A lájkok mellett tartalomra vonatkozó kiegészítést is kaptunk.

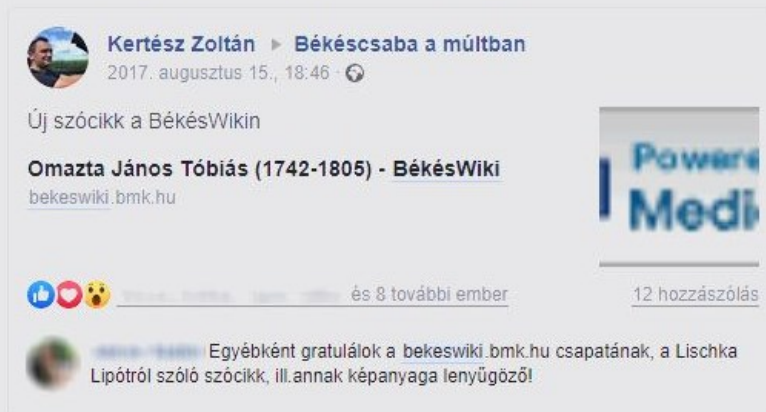
A korrekcióval kapcsolatos üzeneteket egy **Google-táblázatban** rögzítjük, ezzel azt tudjuk biztosítani, hogy a visszajelzésekről ne feledkezzük el, a módosítás biztosan megtörténjen.

A BékésWikire vonatkozó visszacsatolások egyik legnépszerűbb felülete a **Békéscsaba a múltban Facebook-csoport**, ahol régi békéscsabai fotók, élmények megosztását várják. A Békés Megyei Könyvtár helyismereti vonatkozású tartalmait előszeretettel osztjuk meg ebben a csoportban. Bejegyzésben hívjuk fel a figyelmet arra, ha új szócikket töltünk fel a BékésWikire, vagy Facebook-poszttal emlékezünk meg évfordulókra, jeles eseményekre.

Arra is volt példa, hogy egy-egy bejegyzésünket követően hosszabb beszélgetés alakult ki. Sok esetben értékes forrásanyagokat, hasznos információkat osztanak meg a csoporttagok.

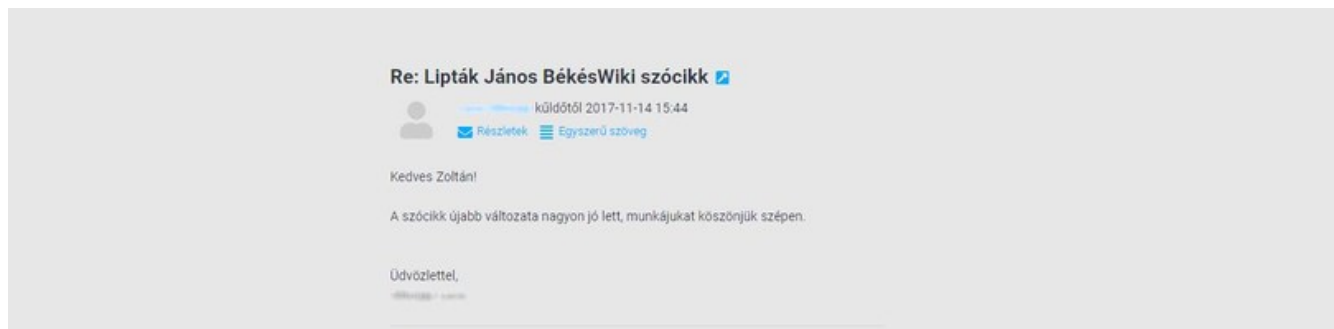
A csoport számos pozitív visszacsatolást ad:

Javítási célzatú üzeneteket is kapunk:

A munka egyik legnagyobb elismerése, amikor családtagok, rokonok írnak köszönőlevelet:

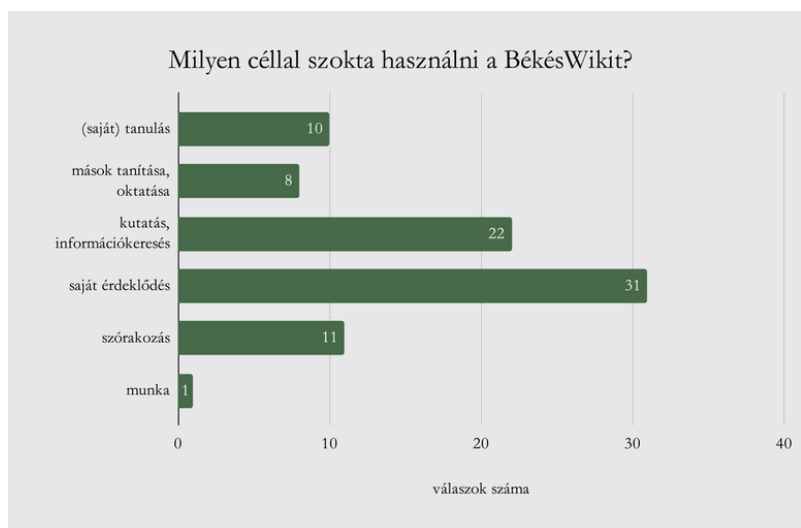

A statisztikai adatok azt mutatják, hogy a **BékésWiki a könyvtár egyik legnépszerűbb szolgáltatása**. A korábbi könyvtárhasználati kérdőíveknek volt 1–1 wikire vonatkozó kérdése, de a megtekintések száma, a pozitív visszajelzések, a Békéscsaba a múltban csoport, a lelkes rokonok segítőkészségének köszönhetően úgy döntöttünk, hogy készítünk egy kifejezetten a **BékésWiki értékelésével foglalkozó felmérést**. Az elégedettségi felmérés kitöltésére **online** volt lehetőség. Az űrlapot a könyvtári honlapon, a Facebook-oldalon, a BékésWiki kezdőoldalán és a könyvtári hírlevélben tettük közzé.

A kérdőívet 36-an töltötték ki, a többségük (69,4%) békéscsabai lakos, 27,8%-uk más Békés megyei településen él, egy fő megyén kívüli. A válaszolók közül 22-en (61,1%) a könyvtár tagjai. Ha feltételezzük, hogy a válaszadók összetétele reprezentálja a használók körét, akkor valószínű, hogy a BékésWiki látogatóinak jelentős része, közel 40%-a online módon, a BékésWikin keresztül kötődik a könyvtárhoz. Ez azt a szándékunkat erősíti, hogy az online szolgáltatások körét érdemes bővíteni.

A kérdőívben megkérdeztük, hogy milyen céllal szokták használni a BékésWikit. Hat opciót soroltunk fel, több választ is bejelölhettek a válaszadók.

A legtöbben (86,1%) egyéni érdeklődés okán (családi vonatkozásból vagy helytörténeti érdeklésből) látogatják az oldalt. Népszerű a kutatás és információkeresés (61,1%). Közel azonos azoknak az aránya, akik szórakozási (30,6%) vagy tanulási (27,8%) céllal használják. A válaszolók 22,2%-a tanításhoz, oktatáshoz is felhasználja a BékésWikit, 2,8%-uk a munkája során is hasznosítani tudja.

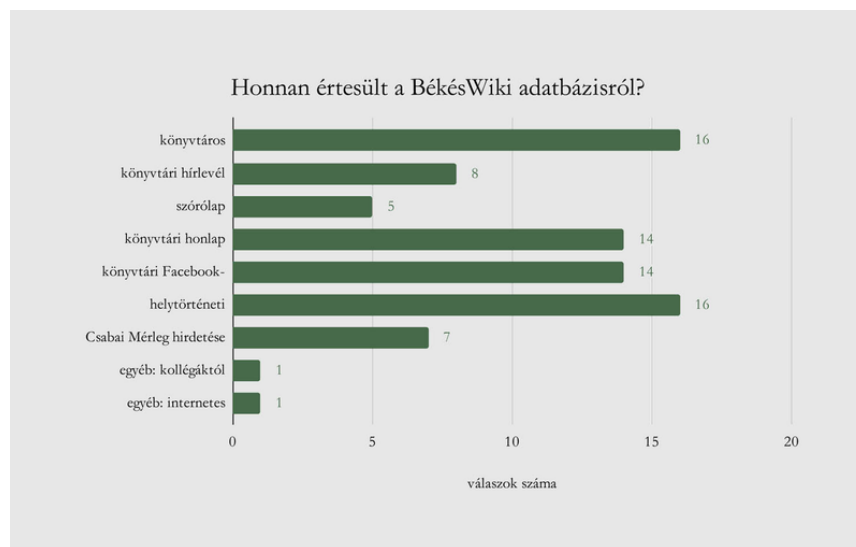

A válaszolók 58,3%-ával előfordult olyan eset, hogy a szórakozás céllal keresett, BékésWikin szereplő információt hasznosítani tudta valamilyen más céllal is. 5,6%-uk úgy nyilatkozott, hogy találkozott hibás adatokkal az adatbázisban.

Lehetőséget adtunk arra is, hogy konkrétan leírják a tapasztalatukat, de csak 1 kitöltő válaszolt: "A források is lehetnek hibásak, ha ezt átveszi a cikkszerkesztő, akkor hibás adat kerül a cikkbe. Vagy nyilván előfordul elírás."

Megkérdeztük, hogy honnan értesültek a BékésWikiről. Több válasz is bejelölhető volt, továbbá saját választ is beküldhettek.

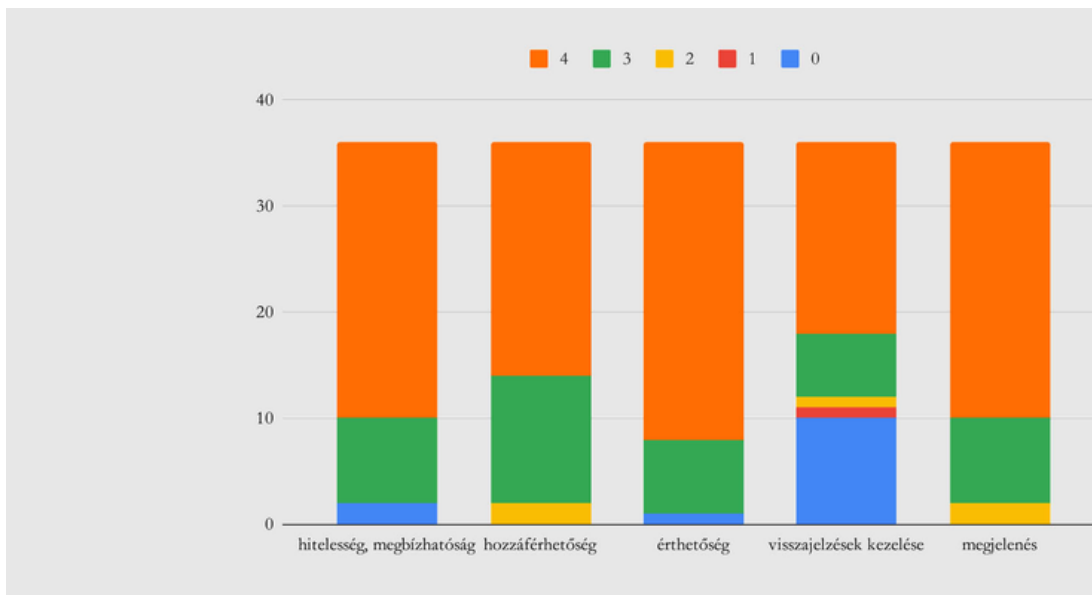
A legtöbben (44,4%) a könyvtárosoktól és a helytörténeti Facebook-csoportból szereztek tudomást. 38,9–38,9%-uk a könyvtári honlapról és a könyvtár Facebook-oldaláról tájékozódott. Információforrás még a hírlevél (22,2%), a Csabai Mérlegben közölt hirdetés (19,4%) és a szórólap (13,9%). 2,8%-nál a saját munkatárs és az internetes keresés volt a forrás.

Tudni szeretnénk volna, hogy kinek ajánlották már a szolgáltatást. A legtöbben (55,6%) a családtagjaiknak, ismerőseiknek ajánlották. 27,8% még nem ajánlotta senkinek, 25%-uk a munkatársaik, 22,2%-uk a közösségi oldalon található ismerőseik figyelmébe ajánlotta az online enciklopédiát.

Öt, általunk meghatározott szempont alapján kellett egy négyfokozatú skálán értékelni a BékésWikit; 0=nem tudom, 1=nem vagyok elégedett, 4=teljesen elégedett. A szempontokat definiáltuk is, hogy ugyanarra gondoljanak a válaszadók, mint mi:

- hitelesség, meghízhatóság (mennyire bízunk meg a közzétett információkban)
- hozzáférhetőség (tartalom kereshetősége, adatbázis elérhetősége)
- érthetőség (mennyire egyértelműek, informatívak a tartalmak)
- visszajelzések kezelése (amennyiben javítási, fejlesztési, bővítési céllal írt nekünk, akkor figyelembe vettük a jelzését)
- megjelenés (szócikkek logikus felépítése, tagolása, formázása, illusztráltsága)

Az adatbázis hitelessége, megbízhatósága tekintetében a többség (72%) teljesen elégedett. 6% úgy nyilatkozott, hogy nem tudja ezt megítélni. A hozzáférhetőségről 61% azt nyilatkozta, hogy teljesen elégedett, 33% inkább elégedett, mint sem. A válaszolók 6%-a kevésbé elégedett a tartalom kereshetőségével, a BékésWiki elérhetőségével. Az érthetőség tekintetében 1 nem tudom megítélni válasz kivételével valamennyien elégedettségükről nyilatkoztak. A visszajelzések kezeléséről 27% nem tudott nyilatkozni, a válaszadók fele viszont teljesen elégedett. A szócikkek megjelenésével, felépítésével mindössze a kitöltők 6%-a nem elégedett maradéktalanul.

A pontozásos értékelés mellett lehetőséget adtunk arra, hogy szövegesen fogalmazzák meg javaslataikat. A beérkezett igények a következők:

- Reklám arról, hogy ez a BMK munkája.
- Kortárs alkotók szócikkeivel bővüljön.
- A lap alján legyen egy opció, ami az oldal tetejére navigál.
- Frissíteni kellene a wikipedia verzióját.
- Érdeemes lenne más nyelvekre is lefordítani (szlovák, angol), lehetővé téve a nemzetközi kutatást.

Az űrlapon lehetőség volt olyan Békés megyei vonatkozású személyt, intézményt, épített örökséget, egyesületet ajánlani, melyről szívesen olvasnának a felületen.

A felmérés eredményéből világossá vált, hogy a BékésWiki népszerűsítésére a szóbeli tájékoztatás mellett elsősorban a könyvtári weboldalt, a Facebook-oldalt, valamint a Békéscsaba a múltban Facebook-csoportot érdemes használni. Az elektronikus hírlevél és a Csabai Mérlegben közzétett hirdetés csak a válaszolók ötödéhez jut el. Az igények között több válasz is a rendszer frissítésére utal. A responzivitás biztosítása és a bővítmények igénybevétele miatt a **rövidtávú célok között szerepel a legújabb MediaWiki verzió** feltelepítése. A figyelmünkbe ajánlott témákat felvettük az ütemtervünkbe, igyekszünk minél hamarabb kidolgozni és közzétenni a leírásukat.

A 2019-es szócikkíró-szakkör befejezését követően a résztvevőknek lehetőségük volt a tanfolyam értékelésére. Valamennyien úgy nyilatkoztak, hogy sok újat tanultak, 90%-uk szerint a későbbiekben hasznosítani is tudják majd az új ismereteket. Az elméleti és a gyakorlati órák arányával a tagok 80%-a volt elégedett, 20% szerint kevesebb elméleti és több gyakorlati foglalkozásra lett volna szükség. A zárófeladat teljesíthetőségével valamennyien elégedettek voltak. Megkérdeztük, hogy a jövőben foglalkoznának-e helytörténeti kutatással, szócikkkel publikálásával. 80%-uk úgy nyilatkozott, hogy szívesen készítené szócikkeket, csupán 20% nem biztos ebben. A szakkör keretében elsajátított ismereteket a válaszolók 60%-a szívesen

átadná ismerőseinek, 30% nem tudta ezt megállapítani. A szakkör tematikája, felépítése és az elsajátított ismeretek hasznosulása mellett fontosnak tartottuk, hogy az oktató értékelése is megtörténjen. A szakkörtagok 90%-a szerint az előadó kiváló teljesítményt nyújtott, szerettek az órára járni, 10% szerint „van még hova fejlődnie”. A segítőkészség tekintetében egyetértés volt a csoporttagok között, mindnyájan a maximális értéket jelölték meg. A foglalkozás nyelvezete a többség szerint (90%)

követhető volt, csak 10% szerint voltak nehezen követhető részek. A szakkör szervezésével, a technikai és tárgyi feltételekkel 90% teljesen elégedett volt, 10% 3-asra értékelt a négyfokozatú skálán. A tananyag prezentációit, nyomtatott és elektronikus segédleteit valamennyien elegendőnek találták az ismeretek elsajátításához, a kitöltők 60%-a nagyon jól tudta használni azokat. A szakkört 90%-uk elégedetten fejezte be, 10%-uk nyilatkozott vegyes érzésekről. Mindannyian ajánlanák ismerőseiknek, és szívesen részt vennének hasonló képzésen. A szakkört egy ötfokozatú skálán értékelhették összességében, az eredmény 4,9-es átlag lett. Lehetőség volt szöveges véleményt is megfogalmazni, az alábbi válaszokat kaptuk:

- Nagyon hasznosnak tartottam a szakkört, köszönöm a lehetőséget. A kutatási alapokat sikerült elsajátítani, és van pár téma még, amit szeretnék felkutatni. Nem pont Békéscsaba témában, inkább a békési járásban, de szerintem beleférne a BékésWikibe. Remélem, lesz még folytatása a szakkörnek.
- Türelmesen várom a folytatást...
- Köszönjük, köszönöm Juhász Zoltánnak és segítőinek a tökéletes órákat, és a hangulatot is.
- Nekem ez a téma teljesen új volt és nagyon jó érzés volt belelátni a szócikkírás rejtelmeibe. Nagyon köszönöm a lehetőséget.
- Érdeemes volt részt venni, sok új hasznos információval lettem gazdagabb.

A tagok visszajelzései alapján a BékésWiki-szakkör tananyag felépítése megfelelt a résztvevők elvárásainak. Rendszeresen kikértük a tanulók véleményét, több alkalommal gyakoroltuk azokat a tananyagegységeket (keresés, hivatkozás), melyekre igény volt. A következő szakkörön érdemes lesz több gyakorlati részt alkalmazni. A szakkörvezető jó teljesítményt nyújtott, fiatal kora és rutintalansága igazoltá teszi a „van még mit fejlődnie” véleményt. Az eredmények a foglalkozás folytatásának megszervezésére biztatnak.

A szócikkírók olyannyira magukénak érzik a létrehozott tartalmat, hogy javítás, bővítés esetén jeleznek a szerkesztői jogosultsággal rendelkező kollégának, hogy hajtsa végre a módosítást, legyen szó újabb kutatási eredményről vagy aktuális eseményről. Bármilyen, a tartalomra vonatkozó visszajelzés esetén forrással igyekszünk alátámasztani az állításokat. Az új információk megosztóitól kérjük, hogy jelöljék meg, honnan származnak az ismeretek. Ennek hiányában mi magunk járunk utána a forrásdokumentumnak.

A partnerek elégedettségét tükrözi az is, hogy a helyismerettel foglalkozó új csoportok rendszeresítették a könyvtári programjaikat, folyamatosan használják a BékésWikit.

2019-ben a Békés Megyei Családfakutató Klub havi rendszerességgel járt a könyvtárba. Elsősorban a Régi Könyvek és Kéziratok Különgyűjteményében található dokumentumok érdekelték a klub tagjait, hiszen a családfakutatáshoz jól felhasználhatók forrásként, kutatásaikhoz a papír alapú dokumentumok mellett a BékésWiki szócikkeit is előszeretettel böngészték.

A szócikkíró-szakkör résztvevői voltak a kondorosi Helytörténeti Baráti Kör tagjai. Volt olyan, aki nagy örömmel fogadta, hogy a foglalkozásnak a Békés Megyei Könyvtár ad otthont, mivel így újra van indoka arra, hogy az intézménybe látogasson. Pozitív visszajelzés volt számunkra, hogy különböző társadalmi helyzetben élők (egyetemi hallgató, aktív kereső, GYES-en levő, nyugdíjas) is érdeklődtek a program iránt. A díjmentes szakkör résztvevőitől kértük, hogy iratkozzanak be a könyvtárba vagy igényeljenek díjmentes látogatójegyet.

4) A BékésWiki kapcsolódása a könyvtár stratégiájához

A stratégiai tervünk átfogó céljai között szerepel a **partneri elvárások figyelembevétele**. A használói igényeket a minőségirányítási elveknek megfelelően a meghonosodott gyakorlatok és újabb módszerek alkalmazásával kívánjuk teljesíteni.

Kiemelt stratégiai célunk a **szolgáltatások és folyamatok állandó fejlesztése**, a jelentkező új igényekhez igazodás. Ennek érdekében a partneri elvárások és az elégedettség mérése rendszeresen megtörténik, különféle formában visszajelzések küldhetők. Mindezeket a 3. fejezetben leírtak igazolják.

Az egész életen át tartó tanulást a BékésWiki adatbázis létrehozásával úgy **segítjük**, hogy az információk az alapszintű oktatásban és kutatómunkában egyaránt jól használhatók legyenek, lehetőség szerint a turizmusfejlesztést is jól szolgálják. Az online enciklopédia bővítéséhez kapcsolódóan olyan programokat kínálunk, melyek kompetenciafejlesztést és ismeretszerzést tesznek lehetővé.

Kiemelt céljaink között kap helyet a kor kihívásainak és a használói igényeknek megfelelő **modern technikai háttérű szolgáltatások biztosítása**. Az adatbázis működtetésével a **könyvtár online elérhetősége biztosított**, a tartalom az intézmény nyitvatartásától függetlenül elérhető, ez a használóink egyik legfontosabb elvárása.

A stratégiában a munkatársakat érintő célok között a **szakmai kihívásoknak megfelelni tudó szakemberek** szükségességét fogalmaztuk meg. Jelenleg sem újabb, a területen szakértőnek tekinthető munkatársak felvételére, sem külső szakemberek bevonására nincs lehetőség. Arra törekszünk, hogy **érdeklődő önkéntesek bevonásával és a jelenlegi munkatársak továbbképzésével**, belső felkészítésével tudjunk hosszabb távon is megfelelni a szakmai kihívásoknak.

A szócikkírás kutatási, keresési, informatikai és számos nyelvtani készség alkalmazását és fejlesztését jelenti, így hozzájárul a könyvtárosok szakmai fejlesztéséhez. A témában szervezett képzések, bemutatók, az adatbázisbővítési gyakorlat a felhasználók korrekt tájékoztatása érdekében is fontos.

Alapvető szempont a BékésWiki fejlesztése során, hogy a wiki szellemiségét megtartva a **közösségre építve, a résztvevők széleskörű bevonásával** dolgozzunk együtt.

5) A BékésWiki kapcsolódása a szervezet működéséhez

1. A könyvtár céljaival összhangban lévő folyamatok működtetése

A stratégiai célok megvalósítása és a hatékony működés érdekében **folyamatszabályozási rendszert működtetünk**. A BékésWikihez kapcsolódó folyamatokat azonosítottuk, a folyamatleltárt évente áttekintjük, szükség szerint bővítjük; a könyvtári folyamatleltár részét képezik. Az egyes folyamatokhoz meghatározott felelősséggel és hatáskörrel folyamatgazdákat rendeltünk.

A folyamat megvalósításában részt vevő, érintett munkatársak tájékoztatása, a folyamat alakításába való bevonásuk megtörténik. A működéssel kapcsolatos konzultációkra a kisebb csoportos és az összmunkatársi megbeszélések is lehetőséget adnak. Amennyiben a folyamat változtatása a használói igények vagy a munkakörülmények módosulása miatt szükséges, javításokat hajtunk végre.

Folyamat	Folyamatgazda	Közreműködők	Folyamat- ábra	Szolgáltatási előírás	Kockázat- elemzés
Új szócikk feltöltése a BékésWikire	Juhász Zoltán	Benyó Boglárka, Kertész Zoltán	✓	✓	✓
Többalkalmas szócikkíró szakkör megtervezése	Tóth Katalin	Juhász Zoltán, Kertész Zoltán	✓	✓	✓
Levéltári látogatás megszervezése	Tóth Katalin	Juhász Zoltán, Kertész Zoltán	✓	✓	✓
Keresés és oldalletöltés a Hungaricana adatbázisban	Vetési Lajos Sándorné	Benyó Boglárka, Juhász Zoltán, Krisán Rita, Tóth Katalin	✓	✓	✓
Szócikkírás (témától a kész szócikkig)	Juhász Zoltán	Benyó Boglárka, Benyó Barbara, Babinszki János, Bobály György, Kertész Zoltán, Krisán Rita, Tóth Katalin	✓	✓	✓
Kép feltöltése a BékésWikire	Juhász Zoltán	Benyó Boglárka, Kertész Zoltán	✓	✓	✓

A folyamatleírások elkészítésében több munkatárs is részt vett. A MIT vezetője elérhetővé tette azt a tananyagot, amelynek segítségével bárki elsajátíthatja a folyamatszabályozás menetét. A program használatával fejlődött több munkatárs digitális kompetenciája, illetve feleleveníthették a könyvtári minőségbiztosítás alapelveit.

A szolgáltatási leírások mellett folyamatábrákat és kockázatelemzéseket is készítünk. Ahogyan a többi folyamat esetében, a BékésWikivel kapcsolatos folyamatok megvalósítása során is érvényesül a PDCA-ciklus, hiszen a mérési, megfigyelési eredményekre alapozva beavatkozást hajtunk végre.

2. Felhasználócentrikus könyvtári szolgáltatásokat biztosító folyamatok

A szolgáltatással kapcsolatos használói igényeket, elégedettséget többféle formában mérjük. A véleményeket a könyvtári honlapon elhelyezett űrlapon, a bmkb@bmk.hu központi e-mail címen vagy a Facebook-oldalunkon is várjuk. Ezekről a lehetőségekről a BékésWiki kezdőoldalán is tájékoztatjuk a felhasználókat. 2020-ban online kitölthető kérdőívet készítettünk a BékésWikihez kapcsolódó igények feltérképezésére és az elégedettség mérésére (3. fejezet). A használói javaslatok, igények figyelembevétele a szolgáltatás fejlesztése során megtörténik, a módosításokat igyekszünk minél hamarabb végrehajtani. A legutóbbi módosítást a tervezett szócikkek listájának bővítése jelentette.

A szolgáltatás minőségével, a visszajelzésekkel kapcsolatos folyamatok felülvizsgálata az éves intézményi munkatervben, a mérési tervben szerepel.

A BékésWikihez kapcsolódó használói útmutatók, segédletek online formában elérhetők az enciklopédia felületén. Ezeket a dokumentációkat változás esetén módosítjuk, bővítjük. A szolgáltatás többféle útvonalról is elérhető: az URL-cím megadása mellett a könyvtári honlap e-szolgáltatások menüjéből, illetve a Facebook-oldalról is. Az elérési lehetőségeket bővítjük; például a helyismereti tartalmú világító-képeslapokra – melyeket a Digilabor foglalkozásain készítenek a könyvtárhasználók – a BékésWiki szócikkére irányító QR-kódot nyomtatunk.

A BékésWikivel kapcsolatos panaszokat elsősorban a könyvtár honlapjáról elérhető panaszfelvételi űrlapon küldhetik a használók, a panaszkezelési szabályzatot a honlapon ismerhetik meg. Telefonon is fogadunk észrevételeket, de a jellemző forma a javaslattételi stílusú e-mail küldése. Személyes panasztételre is van lehetőség, de éppen a jellemzően távhasználati igénybevétel miatt erre kevesebb a példa.

3. A könyvtár és partnerei folyamatainak összehangolása

A BékésWiki a kezdetektől fogva a közgyűjteményi intézmények együttműködésével épült. Az MNL Békés Megyei Levéltárára, a Munkácsy Mihály Múzeum fotótárára korábban már hivatkoztunk. Mindkét intézménnyel napi szintű az együttműködés, a dokumentumcsere. A helyi Városvédő és Városszépítő Egyesület korábbi elnöke a könyvtárban végezte kutatómunkáját, így ő folyamatosan tájékozott volt, továbbá a tényyszerűsége vonatkozóan ajánlásokat kaptunk tőle. Az egyesület utóbbi vezetőségváltása óta folyamattá vált a szócikkeink népszerűsítése, a jelenlegi szervezők informatikai jártassága magasabb szintű, a stratégiájukba a kutatási tevékenység mellé emelték a széleskörű népszerűsítő tevékenységet, a promóciót is.

A partnerek felkutatása és az új lehetőségek feltárása elsősorban a folyamatgazdák feladata, de különösen a tájékoztatásban részt vevő könyvtárosok rutinjává vált, hogy újabb lehetséges partnereket ajánljanak a folyamatgazdáknak. Ezt nagymértékben elősegíti, hogy egyre többen lettek szócikkírók a kollégák közül. A kistérségi ellátás a megye településeinek, polgármestereinek, civil szervezeteinek ismeretét jelenti, így a térségből származó információkat, helyismereti tartalmakat folyamatosan tudjuk gyűjteni. Közreműködésükkel a wiki népszerűsítése, a közös szerkesztés lehetősége is széleskörűvé válhat. Időnként direkt módon, levélben adunk tájékoztatást, de a könyvtárosok továbbképzéseit is felhasználjuk a BékésWikivel kapcsolatos együttműködések előnyeinek megismertetésére. Ilyen módon készültek el a díszpolgárokról vagy az emléktáblákról (Püski Sándor – Békés, Bartóky József – Szarvas) szóló szócikkek.

A biztonságos adatcserét intézmények estében a szakmai munkatársak képzettsége is garantálja, de a szócikkírás folyamatleírásában rögzítettük, hogy minden információt többféle forrás felkutatásával ellenőrizzük, majd pontos forrásjelöléssel látjuk el az egyes egységeket.

6) A BékésWiki hatása a könyvtár egészére

A közösségi alapú helyismereti tartalomkészítés kapcsolódik a Békés Megyei Könyvtár küldetéséhez és jövőképehez is. Jövőképünk a partneri igényeknek megfelelő, távolról elérhető, időkorlát nélküli szolgáltatást vetíti előre. A BékésWikire gondolva ez már a jelen, a **visszajelzések figyelembevételével fejlesztett, otthonról is elérhető könyvtári szolgáltatás. Fejlesztése folyamatos.**

Küldetésünk a helyi kulturális értékek megőrzése és közvetítése, az egyének és csoportok tudásgyarapítása, a hátrányokkal élők kulturális integrációja.

**A helytörténeti enciklopédia
lehetővé teszi a helyi
értékekről szóló információk
hosszú távú megőrzését,
széles körű hozzáférést
biztosít, segíti a formális
oktatást, az egyéni
tudásgyarapítást.**

A BékésWiki mindezt teljesíti. A jövőképek a küldetésünknek megfelelő szolgáltatás népszerű, a következő évek városi turizmusfejlesztési koncepcióval összhangban van és újabb települési fejlesztésekhez kapcsolódik (pl. Munkácsy-negyed kiépítése). A társadalmi hasznosulás biztosított, a társadalmi elismertség reményeink szerint erősödik; így a szervezet, a munkatársi közösség is érezheti a hasznosságot.

A könyvtár munkatársai közül egyre többen vállalkoznak szócikkírássra, aminek segítségével a korábban említett kompetenciáik fejlődnek. Szakmai tudásuk gyarapszik, új ismeretekre tesznek szert a helyismeret és a digitalizálás terén. Több belső képzés is hozzájárult a magas színvonalú szolgáltatás biztosításához (angol, Word, Excel, Publisher, honismereti szakkör).

A könyvtárosok „jól járnak” ha a közösségi alapú helyismereti tartalomkészítéshez csatlakoznak.

A 2020. évi munkatársi elégedettségmérés néhány szempontja is arra utal, hogy a jellemzően **kisközösségben végzett szócikkírásnak pozitív hatása van a szervezeti klímára.** A következtetés pillanatnyilag feltételezés, mélyebb interjút igényel a pontos hatásvizsgálat. A korábbi méréshez képest 19%-kal nőtt azoknak a száma, akik munkájukban a pontosságot tartják legfontosabbnak. 11%-kal több munkatárs szerint érezhető a mindennapokban, hogy itt minden az olvasókért történik. 13%-kal többen mondták, hogy teret kap a kreativitásuk és jelentősen megnőtt azok aránya, akik így vélekedtek: „jól tudok a munkatársaimmal együtt dolgozni” (32%).

A szócikkírás az átlagosnál nagyobb pontosságot, kreativitást és közös munkát igényel.

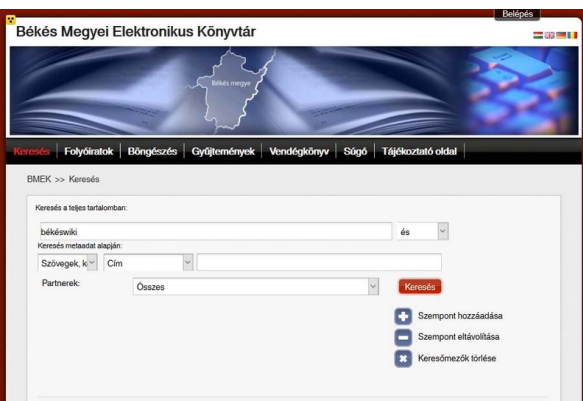
A BékésWiki világosan megfogalmazott céljai között a helyismereti dokumentumok, ismeretek bemutatása mellett fontos szempont volt a partnerek és más intézmények bevonása. Az új csoportok közül várható volt a helytörténettel foglalkozók megjelenése, de egészen új partneri kört hozott pl. a Békéscsabai Röplabda Sportegyesülettel való kapcsolatfelvétel. Az új tartalmak a **munkatársak egyéni érdeklődését hozzák felszínre.**

Örömteli, de nem várt eredmény, hogy a helyi lapban megjelent, a BékésWikivel foglalkozó cikkek a szokásosnál sokkal nagyobb mértékű elismerést, sokkal több gratulációt hoztak a kollégáknak.

7) A PDCA-elv érvényesülése a bevezetés és alkalmazás során

A BékésWiki bevezetésének közvetlen előzményei:

- Békés Megyei Könyvtár Elektronikus Könyvtára: a megye könyvtárainak 2003-tól működő közös elektronikus könyvtára, melyben Békés megyei vonatkozású dokumentumok érhetők el.
- Körös-Maros Kulturális Örökség website: 2004-ben indult, egy görög közkönyvtár által vezetett projekt volt. Egyetlen felületen, több közgyűjtemény helyismereti adatbázisában biztosított keresést. A felhasználók interaktív felületen férhettek hozzá könnyen és gyorsan a régió kulturális örökségéhez kapcsolódó információkhoz.
- 1956 Békés Megyében online kiállítása a Békési Gyűjteménybe tartozó korabeli rö- és napilapok válogatását közli bibliográfiával kiegészítve és egyéb weben elérhető tartalmakkal.
- Csabai életrajzok (Békéscsaba, 1995): békéscsabai személyek lexikona. A kötet a könyvtári tájékoztató munka segítésének céljával jött létre, azért, hogy egy helyen legyen elérhető a helyi kötődésű neves személyek életrajza. A kiadvány kizárólag a Békés Megyei Könyvtárban elérhető források (lexikonok, életrajzgyűjtemények, szakirodalom, iskolai értesítők, évkönyvek, sajtótermékek) felhasználásával készült. A szócikkek elkészítésében, a kézirat összeállításában a könyvtár munkatársai vettek részt.

Helyzetelemzés

Az új könyvtári szolgáltatás kialakítását a helyi közgyűjtemények munkatársainak részvételével helyzetelemzés előzte meg. A helyismereti állományrészek áttekintése, összevetése során megállapították, hogy egyes információk több helyen elszórtan, akár azonos dokumentumtípusként is megtalálhatók a közgyűjteményekben. Egyértelmű volt, hogy a gyűjteményekről kevés információ volt nyilvánosan, az interneten elérhető. A közösségi és a felhasználói igények megismerése után a megoldást

a közgyűjteményekben dolgozó szakemberek által közösen szerkesztett, Békés megye kulturális értékeit bemutató online enciklopédiában látták az akkori projekt megtervezői.

A megvalósításhoz szükség volt szervergépre, nagy sávszélességre és ingyenes tartalomkezelő rendszerre, továbbá helyismerettel foglalkozó szakemberekre és informatikusokra is. Mind a tárgyi, mind a személyi feltételek a megyei könyvtárban voltak adottak.

A PDCA-elv megvalósulása

A szolgáltatás bevezetése óta nyomon követhető a PDCA-ciklus érvényesülése.

P – tervezés: az online adatbázis megtervezése 2006-ben vette kezdetét. A felhasználói igények indokolttá tették a szolgáltatás kialakítását. Egyértelmű célokat határoztak meg, megvalósításukat egy már kialakított és jól működő rendszer adaptálásával kívánták elérni.

D – megvalósítás: a Wikipédia-alapú rendszer elindítása 2007-ben történt meg, 4 év után kezdett el jelentősen bővülni az adatbázis tartalma, továbbá a szolgáltatás is ekkortól vált igazán népszerűvé.

C – ellenőrzés: a BékésWikin publikált tartalom az oldal látogatóinak köszönhetően folyamatos ellenőrzésen esik át. Gyakran kapunk pozitív visszajelzéseket, továbbá a hibás adatokra, esetleges kiegészítések szükségességére is felhívják a figyelmünket; a Békéscsaba a múltban Facebook-csoport igazán aktív. 2020-ban a BékésWiki értékelését lehetővé tevő felmérést készítettünk, hasznosítható információkat kaptunk. Néhány esetben megerősítést kaptunk a meglévő terveinkhez.

A – beavatkozás: a használói, partneri visszajelzéseket figyelembe vesszük, felhasználjuk az adatbázisban közzétett tartalom javítására. Szükséges beavatkozás a keretrendszer frissítése, ezt a szolgáltatás üzemeltetői oldaláról és a visszajelzésekre alapozva is érzékeljük. A szócikkíró szakkör indítása is annak a felismerésnek köszönhető, hogy a visszajelzésekből

E	Évek óta működő BékésWiki helyismereti enciklopédia.	Nincs helytörténeti könyvtáros.	G Y E N G E S É G E K
R	Könnyen elérhető (ingyenes, online, távolról elérhető).	Kevesen vannak a szócikkírás iránt motivált munkatársak.	
Ö	Gazdag helyismereti állomány.	Kollégák leterheltsége.	
S	Gyapardó, ingyenes helytörténeti adatbázisok érhetőek el (források).	Alacsony munkatársi létszám.	
S	Megfelelő forrásdokumentumok (könyvek, folyóiratok, adatbázisok, könyvtárközi kérések).	Nincs lehetőség kizárólag kutatással, szócikkírással foglalkozni.	
É	A könyvtári állomány bemutatása.	Egy-egy téma „felületes” leírása.	
G	Korábbi BékésWiki-szócikkíró versenyek.	A jelenlegi wiki-motor elavult (nem mobilbarát, nincsen dinamikus kezdőoldala, az újabb modulok nem kompatibilisek pl. térkép)	
E	Kidolgozott és működő szerkesztési elvek.		
K	Motivált helyi lakosok, kutatók.		
	A felület ismertsége.		
	Külső partnereink (békéscsabai lakosok, érdeklődők): visszajelzéseket, hozzászólásokat, használható dokumentumokat biztosítanak,		
	Partnerség az intézményekkel (levéltár, múzeum).		
	Vannak szócikkírára alkalmas munkatársak		
	Külső és belső igények a szócikkíró foglalkozás iránt.		
	Széles tömegek bevonása, bárki kutató, szócikkíró lehet.		
	Jó példaként szolgál a Wikipédia.		
	Vezetői elkötelezettség, támogatás.		
	A BékésWikire épülő további online szolgáltatásaink működnek.		

SWOT

L	Új (könyvtár)használók.	Más helyismereti forrást keresnek az olvasók (Wikipédia, levéltár, múzeum).	V E S Z É L Y E K
E	Munkatársak motiválási tényezőjévé válhat.	Egyre több minden elérhető digitális formában.	
H	Pályázati források kihasználása.	Egy hiányosan vagy hibásan kikutatott téma rossz fényt vetethet az adatbázisra.	
E	Kapcsolatok erősítése más intézményekkel.	„Csak az számít, ami a Wikipédián van”-elv.	
T	Új kapcsolatok kialakítása.	A Wikipédia népszerűsége.	
Ö	Digitális kompetenciák továbbfejlesztése.		
S	Kutatási gyakorlatszerzés.		
É	A könyvtári (helyismereti) állomány megismerése.		
G	Külső kutatók segítése.		
E	BékésWiki verzióváltás		
E	Széleskörű népszerűsítés.		
K	Az aktuális események, évfordulók folyamatosan feldolgozásra alkalmas témát biztosítanak.		
	Sajtómegjelenések.		

kiviláglott; egyrészt használói igény az érdeklődő önkéntesek csatlakozása, másrészt szükséges az alapvető felkészítés.

A szócikkíró-szakkör létrehozása az önkéntes szócikkírók bevonásának eredménye. Az eredeti terv az volt, hogy verseny indításával motiváljuk az érdeklődőket. A program nem volt sikertelen, de az elkészült szócikkek számával (4) és minőségével nem voltunk elégedettek. A többalkalmas felkészítő foglalkozás bevezetésével a beavatkozásunk eredményes lett. A szakköri forma bevált, több önkéntes egyidőben történő felkészítése hatékony.

A további tervezést segíti a legutóbbi, 2019-ben készült SWOT elemzés.

8) A BékésWiki fenntarthatósága

Elterjedt megállapítás a fenntarthatósággal kapcsolatban, hogy három alappilléren nyugszik: gazdaság, társadalom, környezet. Egymáshoz való viszonyukról, mértékükről különbözőképpen vélekednek a kutatók.

[Fleischer Tamas](#)

Ha a könyvtári közösségi tartalomfejlesztésre vonatkoztatva (1) a pénzügyi szükségleteket, (2) a társadalmi hasznosulást, továbbá (3) a felhasználók, külső és belső partnerek igényeit vizsgáljuk, akkor a 3 tényező egymást erősítő hatását prognosztizáljuk.

Véleményünk szerint a BékésWiki fejlesztése, a hozzá kapcsolódó szolgáltatások, programok hosszútávú működtetése a Békés Megyei Könyvtárban lehetséges, hiszen nem igényli többlet környezeti vagy gazdasági erőforrás felhasználását.

Pénzügyi vonatkozás

A tartalomszolgáltatáshoz szükséges technikai eszközöket ugyan jelentős pályázati forrásokból vásároltuk, de a következő 10–15 évben a rendelkezésünkre álló informatikai eszközök biztosan megfelelőek lesznek. Olyan minőségű gépeket szereztünk be, melyek ekkora időtávon működőképesek lesznek. A könyvtáros munkatársak munkaidejükben végzik a fejlesztést – nincs többletkiadás. A csatlakozó önkéntesek érzelmileg elkötelezettek, nem várnak ellenszolgáltatást.

Társadalmi hasznosulás

Ismerve a szakma fejlesztési terveit (erőteljes digitalizálás, felhasználóbarát alkalmazások fejlesztése), a fenntartó rövid és hosszú távú törekvéseit (helyi turizmusfejlesztés, Munkácsy-negyed kialakítása, Wenckheim kerékpárút kiépítése, mindezekhez gyors és korrekt tájékoztatás nyújtása) biztosak vagyunk abban, hogy a helytörténeti, helyismereti információk elérhetőségének bővítésére szükség lesz. A könyvtárra, a kiépülő Munkácsy-negyed egyik kulturális intézményeként kiemelt tájékoztatási szerep vár.

A szolgáltatásunk bemutatásában korábban több szempontból igazoltuk, hogy széles társadalmi rétegek hasznára válik a fejlesztés (oktatást segít, kompetenciákat fejleszt, önértékelést és helyi kötődést erősít), végső soron a munkaerőpiaci érvényesülést is segítheti.

Partneri igények

Felmérések eredményei mutatják, a napi tájékoztató munka során is tapasztaljuk, hogy a helyismereti tartalmak iránt nő az érdeklődés. A megye települési könyvtárosai korábban is kaptak instrukciókat a helyi tartalmak feldolgozásához, de a közös felületen való megjelenés a települések értékeinek megőrzését és széles körű megismertetését is jelenti. A lakosokon kívül a települési vezetők is egyre többen ismerik fel az online szolgáltatások lehetőségeit.

A szócikkírást segítő technikák, módszertani segédeszközök alkalmazásával egyre több az együttműködési szándékról nyilatkozó olvasó és könyvtáros is.

Ha a fenntarthatóság lényege a nyertes-nyertes (win-win) lehetőségek kiaknázása, az olyan eszközök és megoldások megtalálása és alkalmazása, amelyekkel a szervezet, a társadalom és a környezet egyaránt jól jár, akkor a közösségi tevékenységen alapuló helyismereti információk gyűjtése és szolgáltatása, a BékésWiki szolgáltatás fenntartható.

További kapcsolódási lehetőségek

A hasznosulásra további lehetőség, hogy a BékésWikire alapozva további díjmentesen, otthonról is elérhető helyismereti szolgáltatásokat alakítottunk ki. A [100 éve történt](#) és a [Csabai szemelvények](#) blogokkal szinergiára törekszünk, ugyanakkor igyekszünk elkerülni a fölösleges ismétlődést. Az oldalak tartalmi sokszor összekapcsolódnak egy-egy szócikkkel vagy ötletet adnak újabb szócikk megírására. Mindkét felület bejegyzéseit heti rendszerességgel megjelentetjük a könyvtár Facebook-oldalán.

A BékésWikin alapuló további szolgáltatások is jól szemléltetik, hogy jelentős a könyvtár helyismereti tartalomgyártása, ami nemcsak a szócikkek megírásában merül ki. A mérési eredményeink egyre fokozódó felhasználói igényt mutatnak a helyismereti tartalmak iránt. A felhasználói igény és a könyvtárosi szándék egybecseng.

Jelentősebb technikai, pénzügyi forrás nélkül, az önkéntes szerkesztők bevonásával, hozzáértő partnerintézményekkel, partnerszervezetekkel biztosítva látjuk a BékésWiki jövőjét.

Az enciklopédia nem teljes, mindig lesznek új témák, amelyeket érdemes kutatni. A BékésWiki a teljes megyét hivatott körbejárni, így mi is igyekszünk bővíteni több megyei településsel. A BékésWikire építve többféle program szervezhető. Kedvelik a könyvtárhasználók, ha kvízit hirdetünk, újabb vetélkedő vagy tanfolyam szervezésére is van igény. Az utóbbi években a szócikkírás és a helyismereti tartalomkészítés az intézményi munkaterv részévé vált. Egyre több munkatárs vállal szerepet az enciklopédia bővítésében. A koronavírus-járvány veszélyhelyzeti időszakában több szócikk is készült a home office-ban végzett. Az intézményvezetés további támogatásával és a munkatársak szerepvállalásával, a külső partnerek közreműködésével, a használói visszajelzésekre, igényekre alapozva a BékésWiki fenntartható, a tartalom bővítés a jövőben is megvalósítható folyamat lesz. Azt várjuk, hogy a különböző felületeken kínált információk, a különböző stílusú szövegek új felhasználókat, új és elégedett könyvtárbarátokat jelentenek. A fenntartó részéről is igény mutatkozik a helytörténeti, helyismereti tartalmak nagyarányú megjelenítésére, a helyi kötődés erősítésére.

ÖNÉRTÉKELÉS

2020

Ahogy a könyvtár megalapítása óta a működés javítására és a szervezeti kultúra folyamatos fejlesztésére törekedtek elődeink, úgy a jelenlegi vezetésnek is ez a szándéka. Amióta a minőségmenedzsment-szemléletet a munkatársak között is egyre szélesebb körben sikerült elfogadtatni, azóta többek között átláthatóbbak a folyamataink, pontosabban tudják a kollégák, hogy milyen beavatkozásokra, milyen sorrendben van szükség.

A Könyvtári Minőségi Díj elnyerésére beadott pályázathoz 3. alkalommal végeztünk szervezeti önértékelést, különböző munkacsoportot vezető 5 MIT-tag részvételével. A 2018. és a 2020. évi önértékelés összehasonlítása a további fejlesztésekhez ad iránymutatást, a terjedelmi korlátok miatt itt csak kiemelünk néhány, az innovációkhoz kapcsolódó alkritériumot.

Összességében magasabb pontszámmal jellemeztük a szervezet működését, a növekedés 5,4 %.

Adottságok

Az értékelésünk szerint a partnerekkel való együttműködéssel, az erőforrásokkal és a folyamatokkal vagyunk leginkább elégedettek (5= kiváló, szinten tartott).

A társadalmi partnerekkel való kapcsolatunk erősödéséhez hozzájárult mindkét innováció. A korábbi partnerek mellett a Digilabor látványos és vonzó bemutatói új egyéneket és csoportokat is hoztak (pl. népművészeti egyesület, gyengénlátók egyesülete). A BékésWiki tartalmainak népszerűsítése és a kutatómunka során is több új kapcsolatot építettünk (pl. sportegyesület, családfakutatók). Az elégedettség és igény mérése nem csak gyakoribb a korábbiaknál, de az eredményeket is látványosabban (pl. infografika) tudjuk kommunikálni.

A Digilabor és a BékésWiki fejlesztése is abba a fázisba érkezett, amikor a népszerűsítés különösen fontos és gyakori – ezt tükrözi az a vélemény (4.2.d–0,96%), ahogy a tájékoztatásra használt felületekről vélekedünk: folyamatosan kiváló. A tereink közösségi használata ismert, mutatóink pozitívak (4.6.d–0,96%).

A folyamatok működtetésével kapcsolatban minden alkritérium jobb eredményt ért el a korábbiaknál, bár nem olyan nagymértékű a változás. A figyelem fókuszába került mindkét innovációkhoz egyre több folyamatleírás, kockázatértékelés készül, a folyamatgazdák a kitűzött célt teljesítik, az elérhetőségünket úgy ítéljük meg, hogy másokkal összehasonlítva pozitívak eredményeink.

Meglepő, hogy az adottságaink közül a legkevésbé jó értékelést a munkatársak kompetenciáinak fejlesztése kapta, miközben sokan sokféle képzésen, felkészítésen vesznek részt (Abacusan, szakkörök). Valójában a munkatársak mobilitását és az új munkatársak

hiányát értékeltük stagnálásként.

A vezető fenntartóval és a társadalmi partnerekkel való kapcsolatáról úgy vélekedünk, hogy javuló tendenciát mutat (37%), néhány vélemény szerint stagnálnak az eredmények (27%), jelentős javulást csak 23%-ban gondolunk. Az a következtetésünk, hogy az innovációink kommunikálását a vezetőnek a korábbiaknál hatékonyabban, transzparensbben kell szerveznie.

Eredmények

Az eredménykritériumok minden alkritériumát magasabbra értékeltük, mint 2018-ban.

2018-ban 1 értékelőre 7,5 db „nincs mérhető eredmény vagy nincs információ= 0” szintérték volt jellemző, 2020-ban 1 értékelőre 0,8 db nulla érték jutott. Valószínű, hogy nem csupán több információval rendelkeznek a munkatársak, de több a mérhető eredmény.

Legjelentősebb változást a társadalmi szerepvállalás kritériumnál érzékelünk (20,16→33,14). A könyvtár működési mutatói alapján történő értékelés esetében is jelentős a változás (42,81→51,69). A könyvtárhasználók véleményének megítélése is jelentősen változott (47,63→55). Az eredmények 4 altémában mutatnak jelentős javulást. Nőtt a mérések száma, az elégedettség is javult, átlátható a könyvtár működése, a kommunikáció sokrétű; a kitűzött célokat teljesítjük.

A könyvtár működési mutatóinak (pl. több a látogató) értékelésére is a javuló tendencia jellemző, 47% jelentős javulást, 46% javuló tendenciát gondol. Feltehető, hogy befolyásolta a pozitív véleményt, hogy nemrég kaptuk meg az ÁSZ jelentés kiváló eredményét. Az innovációkkal kapcsolatos infografikák megjelenése, a civilek gyakoribb jelenléte is megalapozza, hogy a kitűzött célokat elértnek tekintjük.

A közösség könyvtárról alkotott véleményét, a társadalmi hatást is javulónak ítélik. A közösségi szolgáltató diákok mindkét innovációhoz csatlakoznak, a jövőképeket formálja a közreműködés. A Digilabor programjaira jellemző az újrahasznosítás, ezzel a társadalmi felelősségvállalásra tudjuk irányítani a figyelmet. Mindkét program nagyszámú résztvevőt jelentett az elmúlt évben, többségük tartós partner maradhat.

Önértékelésünk több következtetés levonására is alkalmas, melyeket a MIT munkacsoportjainak ajánlunk továbbgondolásra, elemzésre.

MARKÉTYDVAR